Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Pontoppidan, Henrik.
Titel | Title:	Asgaardsrejen : et Skuespil.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	København : Det Schubotheske Forlag, 1906
Fysiske størrelse | Physical extent:	163 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

55,-187.-8

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022885988

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

HENRIK PONTOPPIDAN

ASGAARDSREJEN

1907. L. 579

DET SCHUBOTHESKE FORLAG

ASGAARDSREJEN

HENRIK PONTOPPIDAN

ASGAARDSREJEN

ET SKUESPIL

KØBENHAVN

DET SCHUBOTHESKE FORLAG

J. L. LYBECKER OG E. A. HIRSCHSPRUNG

1906

H. H. THIELES BOGTRYKKERI. KØBENHAVN

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

PERSONERNE

Rektor Nordby.
Klara, hans Hustru, født Kall.
Frits } deres Børn.
Ragna }
Otto Kall, forh. Journalist og Lystspildigter.
Etatsraad Grunnert til Vejlbygaard.
Harald Grunnert, hans Søn.
Pastor Johanssen.
Adjunkt Møller.
Jomfru Andersen, i Rektorens Hus.

Handlingen foregaar i Rektorboligen i Vejlby i tre paa hinanden følgende Dage.

FØRSTE AKT.

(Dagligstue i Rektorboligen. Aaben Verandadør i Baggrunden. Tidlig Formiddag.)

FØRSTE SCENE

RAGNA

(har siddet og læst i en Bog og lægger den nu ligegyldig fra sig. Sidder en Tid i Tanker. Løfter pludselig Hovedet med et lyttende Udtryk. Rejser sig tilsidst og gaar langsomt til Verandadøren. Taler herfra til Nogen udenfor:)

Godmorgen! . . . Jeg kendte dine Aareslag . . . Hvad siger du? . . . Om vi er hjemme? . . . Mor? . . . Ja, hun er . . . For tidligt? . . . Naa ja, kom du bare.

FRU NORDBY

(fra Spisestuen tilvenstre)

Ragna! Hvem taler du med?

RAGNA

(vender sig og gaar ind igen)

Det er Harald Grunnert.

FRU NORDBY

(i anden Tone)

Aa, er det Harald! Kommer han herind?

RAGNA

Han fortøjer da Baaden. Han har vist noget at tale med dig om.

FRU NORDBY

Med mig?

RAGNA

Han spurgte udtrykkeligt, om du var hjemme.

(Harald Grunnert — en smuk, kraftig bygget, solbrun ung Mand — kommer ind fra Verandaen i en lys Flonels Morgendragt.)

FRU NORDBY

Godmorgen, Hr. Viking! Eller Goddag skal man vel i Grunden sige. For De har sagtens været oppe med Lærkerne og har allerede hilst paa alle Vejlbygaards Marker. Og nu har De været ude og taget Dem et friskt Fjordbad, ikke sandt?

HARALD GRUNNERT

Det sidste er i hvert Fald rigtigt.

FRU NORDBY
(rækker ham Haanden)

Ja, saadan skal det være! ... Sæt Dem nu ned. Hvordan staar det til hjemme?

HARALD GRUNNERT

Jeg skal hilse mange Gange fra Mor. Hun var saa ked af, hun gik glip af Rektorens Foredrag forleden ved Skovfesten. Vi havde lige faaet spændt for, saa blev hun daarlig og maatte gaa i Seng.

FRU NORDRY

Det er da ikke noget alvorligt?

HARALD GRUNNERT

Aa nej; hun er da oppe igen. Det er den gamle Historie fra ifjor.

FRU NORDBY

Ja, kære Harald, Deres Forældre begynder at blive tilaars. De trænger til Hvile. Den Tanke maa De se at vænne Dem til, — det har jeg sagt Dem.

HARALD GRUNNERT

Jeg tænker ogsaa, det nu endelig bliver til noget med den Baderejse, der har været talt om saa længe. Mor vil absolut afsted.

FRU NORDBY

Og Deres Far?

HARALD GRUNNERT

Ja, det har jo hele Tiden været det kildne Punkt. Men nu er han da gaaet ind paa at gøre Mor Følgeskab. Jeg skal forresten hilse fra ham ogsaa. I Grunden kommer jeg som en Slags Udsending fra Far. Han bad mig, om jeg vilde forhøre, hvornaar det var Dem belejligt at tage imod ham. Det skulde gerne være en af de nærmeste Dage. Og helst paa en Tid, da Rektoren ikke var hjemme.

FRU NORDBY
(med et Smil)

Det sidste lyder jo næsten foruroligende. Og jeg begriber ikke, . . . hvad kan det være for Hemmeligheder, Deres Far vil tale med mig om?

RAGNA
(der gaar omkring i Stuen)

Aa, Mor! At du vil lade saa uskyldig! Det er naturligvis noget med Fars Jubilæum. Du veed jo godt, hele Byen snakker nu om det.

FRU NORDBY

Jeg har ganske vist hørt en lille Fugl kvidre lidt. Men jeg kan da ikke tænke mig, at det er i den Anledning, Deres Far —

HARALD GRUNNERT

Jeg tror nok, det er i den Anledning. Men forresten veed jeg ingenting og har heller ikke Lov til at sige noget.

RAGNA

Der er saamænd ingen Grund til at være saa hemmelighedsfuld. Vi veed Besked om det altsammen. Baade om Festmiddagen og Theservicet og Ungdomsforeningens Fakkeltog.

FRU NORDBY
(strengt irettesættende)

Ragna!

(Fra Spisestuen kommer Otto Kall — en gusten og forkommen Skikkelse — støttende sig tungt til en Stok.
Hans Tilsynekomst fremkalder et Øjebliks forlegen Tavshed.)

FRU NORDBY
(flygtigt forestillende.)

Min Broder! — Hr. Grunnert, Vejlbygaard!

OTTO KALL

Jeg vidste ikke, her var Fremmede. (Til Søsteren) Pigen vilde gerne gøre i Stand i mit Værelse.

FRU NORDBY

Du skulde sætte dig lidt ud i Haven. Henne paa Bænken under den store Kastanie er der endnu Skygge.

OTTO KALL
(efter en tavs Hilsen ud gennem Verandaen.)

FRU NORDBY
(da han er borte)

Hvad var det nu, vi talte om?

HARALD GRUNNERT

Undskyld! Vil De give mig Lov til at gøre Dem et Spørgsmaal, Fru Nordby?

FRU NORDBY

Hvad er det?

HARALD GRUNNERT

Det var altsaa Hr. Kall, der kom hertil igaar sammen med Frits?

FRU NORDBY

Har De allerede talt med Frits?

HARALD GRUNNERT

Nej, men Forvalteren var nede ved Havnen igaar med Kreaturer, da Københavnsdamperen kom. Han fortalte, at Frits var med Skibet og havde ledsaget en ældre, svagelig Herre. Jeg har spekuleret paa, hvem det kunde være. Jeg maa tilstaa, det faldt mig mindst af alt ind, at det var — Otto Kall.

FRU NORDBY

Ja, det vil vel nok vække nogen Forbavselse.

HARALD GRUNNERT

Hr. Kall er syg?

FRU NORDBY

Dødssyg. Og vi var jo nærmest til at tage os af ham — syntes vi.

HARALD GRUNNERT

Det er saa . . . (Søger forgæves efter et Ord.) Og Rektoren var selv nede paa Bryggen for at tage imod.

FRU NORDBY

Saa det veed De ogsaa. — Men lad os tale om noget andet. Det er et saa trist

Emne. Hvor er i Grunden Frits? Har du ikke set ham, Ragna?

RAGNA

(gaar bort fra et Vindu, hvorfra hun i Smug har fulgt Otto Kall med Øjnene.)

Nej!

FRU NORDBY

Mon han er gaaet ud?

RAGNA

Jeg veed det ikke.

HARALD GRUNNERT

Saa vidt jeg husker, laa Deres Baad ikke ved Trappen.

FRU NORDBY

Saa er han nok allerede ude med sine Fiskesnører. Han er ganske barnlig henrykt over sin Ferie, den kære Dreng. — Naa, men det har da sikkert holdt haardt for Dem at overbevise Deres Far om, at Vejlbygaard ikke netop behøver at styrte sammen, fordi han overlader Dem Styret en lille Tid.

HARALD GRUNNERT

(ser bort med et lille Smil)

Ja, De kender jo fra Fortiden Fars svage Side. Han har lidt svært ved at slippe Forestillingen om sin Uundværlighed.

FRU NORDBY

Ja ja. Begyndelsen er altsaa nu gjort. Og det glæder jeg mig rigtig over for Deres Skyld, Harald. De skal se, naar alt gaar godt, vil Deres Far selv foreslaa, at De beholder en Del af Ledelsen. Som der staar i Sangen: »Ungdommens Mod og de gamles Besindighed Haand i Haand ved Styret«. I det Billede ser jeg i det hele nu Landets lykkelige Fremtid ligge for os.

HARALD GRUNNERT
(efter nogen Tøven)

Ja se, — det Syn vil De nu alligevel ikke faa at se paa Vejlbygaard.

FRU NORDBY

Jeg siger Dem, Harald, — De maa ikke opgive Haabet.

HARALD GRUNNERT
(smilende)

De forstaar mig ikke rigtig, Fru Nordby. Jeg mener ... ja, jeg har egenlig slet ikke Lov til at tale om det endnu, men De vil jo ikke bringe det videre ... Far og jeg er kommen til Enighed. Netop igaar blev Sagen endelig afgjort. Far og Mor overdrager mig Gaarden helt og holdent og flytter til København.

FRU NORDBY

Saa er det virkelig sket! (Rækker ham Haanden over det Bord, hvorved de sidder.) Til Lykke, Harald Grunnert! Nu er De da rigtig glad!

HARALD GRUNNERT

Ja, det er jeg!

FRU NORDBY

Men hvordan er det gaaet til?

HARALD GRUNNERT

Aa, det er en lang Historie. Kan De huske, Fru Nordby, engang i Vinter, vi kom til at tale om Forholdene derhjemme. De forstod godt, sagde De, hvor nedtrykkende det maatte være for mig at gaa om med saa megen Lyst til at tage fat og ikke kunne faa Lov til det. De syntes, jeg maatte jo meget hellere tale med Far og Mor om at faa Lov til at rejse bort og begynde noget selvstændigt i Amerika eller Avstralien.

FRU NORDBY
(undvigende)

Naa — det var jo kun min Spøg.

HARALD GRUNNERT

Aa ja. Men i mit Hjerte maatte jeg alligevel give Dem Ret. Jeg følte selv, at det kunde ikke blive ved at gaa, som det gik. Saa

gjorde jeg en Dag Alvor af det og talte om at rejse.

FRU NORDBY

Gjorde De virkelig! Hvad sagde saa Deres Forældre?

HARALD GRUNNERT

Mor blev jo fortvivlet. Far forresten ogsaa. Lige siden den Dag har i Grunden Forhandlingerne staaet paa. Mor foreslog straks en Deling af Arbejdet; men det vilde Far ikke høre Tale om, og det var saamænd heller aldrig gaaet. Far og jeg ser saa forskelligt ogsaa paa rent praktiske Ting. Det mente De forresten ogsaa dengang, kan jeg huske.

FRU NORDBY
(afledende)

Og hvornaar skal Overdragelsen ske?

HARALD GRUNNERT

Allerede nu til Høsten. De veed nok, — naar Far endelig har taget en Bestemmelse, faar han ingen Ro, før den er udført. Foreløbig følger han altsaa Mor ned til Wiesbaden, og mens de er borte, skal Møblerne flyttes til København.

FRU NORDBY

Er det ikke underligt, jeg er i Grunden slet

ikke overrasket. Da De før kom ind, slog det mig, at der var foregaaet en Forvandling med Dem. De formelig straalede, Harald! (Til Ragna, der under den sidste Del af Samtalen har flyttet sig uroligt fra Sted til Sted i Stuen og just staar i Begreb med at liste ud ad Spisestudøren.) Hvor gaar du hen, mit Barn?

RAGNA

Jeg maa vist se til Frokosten.

FRU NORDBY

Aa, det gør jeg helst selv. Rul lidt ned for Solen, min Pige; den brænder saa stærkt paa Betrækket. Blomsterne trænger vist ogsaa til Vand. (Til Harald Grunnert) Men nu vil da Folk faa noget at snakke om. Det er jo virkelig en Nyhed!

HARALD GRUNNERT

Som sagt, — De vil nok lade være med at tale om det til Nogen foreløbig. Heller ikke til Far. Det var kun, fordi vi netop kom ind paa det Emne . . . Og saa syntes jeg jo ogsaa, at De og Deres Mand havde Krav paa at være de første, der fik det at vide.

FRU NORDBY

Det var saa elskværdigt tænkt af Dem, kære Harald. — Hvordan tager Deres Far det?

HARALD GRUNNERT

Aajo, bedre end man skulde have tænkt sig. Tiden har lært ham at resignere — siger han selv.

FRU NORDBY

Ja, ja. Han kommer nok over det ogsaa. Vi sætter allesammen saa megen Pris paa Deres Far. Saa haardt han ogsaa har staaet min Mand imod, har vi dog altid erkendt, at han var en Personlighed.

HARALD GRUNNERT

Jeg er glad ved, at De siger det. For jeg føler godt nu, at jeg selv ofte har bedømt Far uretfærdigt. Han handlede dog altid kun efter sin bedste Overbevisning.

FRU NORDBY

Det gjorde han sikkert.

HARALD GRUNNERT

Naar Far i sin Tid traadte saa stærkt op mod Rektoren, var det jo ogsaa i en Slags Selvforsvar. Far var saa at sige opdraget med den Forestilling, at han som Ejer af Vejlbygaard var Byens fødte Formynder.

FRU NORDBY

Ja, ja, der skal ikke rippes op i de gamle Stridigheder. Deres Far har jo desuden nu

loyalt erkendt sit Fejlsyn paa min Mand og hans Gerning. (Rejser sig) Og nu maa De tilgive mig, kære Harald, at jeg betænker mine husmoderlige Pligter. Bliver De ikke og spiser Frokost med os?

HARALD GRUNNERT

Tak, ikke idag. De venter mig hjemme.

FRU NORDBY

Saa hils Deres Forældre. Sig Deres Far, at han er altid velkommen. Og dersom han absolut helst vil træffe mig alene, sker det bedst om Formiddagen, omtrent paa denne Tid. Tror De, det vil kunne passe ham?

HARALD GRUNNERT

Det vil det ganske sikkert. Far kører endnu hver Formiddag herind til Byen. Det er saadan en gammel Vane, han ikke har kunnet lægge af. Han kigger saa indenfor i Banken og Aktiebryggeriet, — der sidder han jo endnu i Bestyrelsen.

FRU NORDBY

Ja, saa venter jeg ham altsaa. Farvel, Farvel!
(Ud.)

ANDEN SCENE.

HARALD GRUNNERT

Hvorfor vilde du gaa, Ragna?

RAGNA

Det sagde jeg jo.

HARALD GRUNNERT

Det var jo kun et Paaskud. — Var det for ikke at blive ene med mig?

RAGNA
(tier)

HARALD GRUNNERT

Husker du dit Løfte?

RAGNA

Jeg har aldrig lovet noget. Det veed du godt.

HARALD GRUNNERT

Kald det, hvad du vil. Maa jeg blot minde dig om, at allerede da jeg den 15. Marts ifjor friede til dig, sagde du noget, som i hvert Fald stærkt lignede et Løfte.

RAGNA

Hvad var det?

HARALD GRUNNERT

Har du virkelig glemt det? Du sagde, at af

alle Mennesker var jeg den eneste, du kunde tænke dig at være gift med.

RAGNA

Kalder du det et Løfte?

HARALD GRUNNERT

Nej, men nogen Tid efter sagde du ogsaa noget andet. Du kunde ikke lide lange Forlovelser, sagde du. Vi skulde blive ved at være gode Kammerater, indtil vi kunde blive enige om at gifte os. Husker du det? Fra den — Nat var det, jeg for Alvor tog Kampen op med Far. Og jeg lovede mig selv, at jeg skulde ikke oftere tale til dig om Giftermaal, før jeg havde skabt mig et selvstændigt Hjem og kunde sige til dig: Kom nu og del det med mig. — Hvad svarer du nu?

RAGNA
(efter nogen Kamp)

Jeg kan ikke, Harald. I al Fald ikke nu — det maa vente.

HARALD GRUNNERT

Igen vente. — Hvordan er det egenlig fat med dig, Ragna? Du har jo aldrig været let at komme rigtig tilbunds i. Men jeg har en Fornemmelse af, at du i den senere Tid er ved at blive borte ogsaa for dig selv.

RAGNA

Naar du tror saa daarligt om mig, kan jeg ikke forstaa, du bliver ved at holde af mig. Det skulde du ikke gøre.

HARALD GRUNNERT

Ja se, — nu bliver du straks studs! Du er dog et Barn, Ragna! Men det har du ikke længer Lov til at være. (Træder hende nærmere.) Hvad er det, du gaar og gemmer paa? Er det en Forelskelse, saa sig det rent ud.

RAGNA

Ja, det er det maaske.

HARALD GRUNNERT
(betragter hende nøje)

Det faar du mig alligevel ikke til at tro paa, Ragna. (Haardt) Der er jo heller ingen Kunstberidere her paa Egnen for Tiden, saa vidt jeg veed.

RAGNA
(bider sig i Læben og bliver brændende rød).

HARALD GRUNNERT
(tager sig i sin Ophidselse, dæmpet)

Jeg sagde det ikke for at saare dig. Men du skal engang vide, Ragna, hvad Slags Mistanke du udsætter dig for med din Lunefuldhed. Og det vil jeg sige dig: hvad man kan tilgive en Femtenaarig, finder man sig ikke i

hos den, der har fyldt de tyve. Jeg veed ikke, hvad det er, du nu igen gaar og drømmer dig bort i; men jeg taler til dig, som jeg gør, fordi jeg tror, at det her gælder ikke alene min egen Lykke, men ogsaa din, Ragna.

RAGNA

Og dersom du nu tog fejl? — Jeg ønsker bare, man vil lade mig i Fred.

HARALD GRUNNERT

Ja, saadan siger alle Drømmere. Men Tiden trænger til vaagne Mænd og Kvinder, Ragna. Og skulde Rektor Nordbys Datter ikke blive en af dem! — Lad mig sige dig en Ting. Kan du huske den samme 15de Marts, da vi stod derude ved Havelaagen. Jeg fortalte dig, at jeg havde holdt af dig, lige siden jeg saae dig som lille Pige sidde bag Spisestuevinduet derinde og kigge ned paa os Drenge paa Legepladsen. Jeg kunde se paa dig, at du ikke troede mig; du fik dit mistænksomme og spydige Udtryk i Øjnene; og det var maaske ogsaa dumt sagt, for det kan jo være en Indbildning af mig. Men een Ting skal du tro paa, og det er, at siden jeg kom hjem fra England og første Gang saae dig som Voksen, har jeg ikke haft og har jeg heller ikke kunnet tænke mig nogen virkelig Lykke

uden sammen med dig. Da jeg igaar havde faaet Fars bindende Ord og endelig kunde føle mig som en uafhængig Mand, — jeg maatte gøre Vold paa mig for ikke straks at tage herind og fortælle dig Nyheden. Jeg troede jo, du ogsaa vilde blive glad ved den. — Men jeg har altsaa levet i en Indbildning. Jeg maa vel ovenikøbet gøre dig en Undskyldning, fordi jeg nu igen har talt til dig om mine Følelser, som jeg har gjort. — Farvel!

(Vil gaa)

RAGNA

(modstræbende bevæget)

Harald! Du maa ikke være vred. Jeg tror nok, det engang vil blive, saadan som du ønsker det. Men hvorfor skal det netop være nu? Lad os i det mindste vente, til det Jubilæum er vel overstaaet.

HARALD GRUNNERT

Naar du synes det, saa — naturligvis. Men hvorfor i Grunden?

RAGNA

Forstaar du dog ikke? Jeg vil ikke have, at ... at det skal se ud, som om den Ting hørte med til Festarrangementet. Men maaske er det netop det, du gerne vil?

HARALD GRUNNERT

Jeg skal ikke nægte, jeg synes ikke, Tidspunktet kunde være mere passende valgt. Netop nu, da Striden mellem vore Familjer endelig er udjævnet, kunde Freden da ikke faa en smukkere Besegling, end om vi offenliggjorde vor Forlovelse.

RAGNA

Ja, der har vi det igen! Saa forskelligt føler vi! — Det er vel ikke engang saa sikkert, at dine Forældre vil blive videre henrykte for Partiet.

HARALD GRUNNERT

Dersom det er det, du er bange for, saa —.

RAGNA

Nej, det er det ikke. Slet ikke.

HARALD GRUNNERT

Ja, for saa tror jeg, jeg fuldstændig kan berolige dig. Hvad Mor angaar, saa veed du selv, hun er ganske fortryllet af dig, . . . ja, nu ser du igen saa mistroisk ud; men det er sandt, hvad jeg siger. Hun har jo desuden længe forstaaet din Fars Betydning og veed, hvormeget vi unge — og ikke mindst jeg — skylder ham. Og for Fars Vedkommende —

ja, saa hørte du jo, at han selv tænker paa at benytte Jubilæet som Anledning til yderligere Tilnærmelse.

RAGNA

Ja, det hørte jeg nok. Men jeg vil alligevel ikke. Jeg synes i det hele slet ikke om den Jubilæumskommers.

HARALD GRUNNERT

Du er dog altid fuld af Underligheder. Man kunde fristes til at tro, du var skinsyg paa din egen Far.

RAGNA

Aa Snak! Hvor falder du paa saadan noget?

HARALD GRUNNERT

Det er ikke første Gang, du er kommen med den Slags Udtalelser.

RAGNA

Naa ja! Jeg er vel et selvstændigt Menneske. Ikke bare »Rektor Nordbys Datter«. Den Titel er jeg snart ked af altid at faa serveret.

HARALD GRUNNERT
(efter en Pavse)

Der er noget her, du ikke vil sige? Hvad er det, Ragna?

RAGNA

Jeg kan ikke svare paa alt, hvad du spørger om. — Og nu maa du helst gaa. Der kommer Nogen.

TREDJE SCENE.

FRITS

(med en Buket hvide Aakander i Haanden)

Haraldus! Næ, det var da morsomt! ... Og i Knæbukser!

HARALD GRUNNERT

Velkommen hjem! Du undskylder mig, jeg maa gaa.

FRITS

Hvad for noget? (Ser fra den ene til den anden) Naa saadan! — Bi dog et Øjeblik. (Anbringer Blomsterne i en tom Skaal.) Vi sætter os ned i Haven.

HARALD GRUNNERT

Jeg har ikke Tid. Vi ser dig vel paa Vejlbygaard.

(Hurtigt ud)

FRITS

(efter ham)

Nej, hør dog! Du Krudttønde! Du Stormvind! (Ude paa Verandaen) Haraldus Hotspur! (Man hører Aareslag) Gud forbarme sig, som han haler

ud! ... (Kommer ind igen) Har I nu igen været oppe og toppes? Du spiller højt Spil, Ragna.

RAGNA

Maa jeg være fri!

FRITS

Jeg begriber dig Pinedød ikke. Harald er dog en prægtig Fyr. Og saa brillant han saae ud i den Sportsdragt! — Naa! Har du set, hvad jeg har her? (Tager Buketten af Skaalen og holder den i Vejret) Er de ikke vidunderlig dejlige?

O, Lotus! Lotus!
Uskyldsdrømme! Jomfrusjæl!

Tror du ikke, Mor vil blive glad for dem? (Ordner skønsomt Blomsterne i Skaalen.)

RAGNA

(sætter sig, uden at svare, ved Klaveret og blader i nogle Noder)

FRITS

Jeg kan forresten hilse dig fra en af dine Veninder. En Brunette. Hvide Sko. Græsgrønne Hattebaand. Henrivende Figur. — Hvem er det saa?

RAGNA

Det er vel Charlotte Holm.

FRITS

Truffet! Jeg fangede et Glimt af hende før,

da jeg roede forbi Apotekerhaven. Hun saae brillant ud. Kan du ikke invitere hende til en Cycletur i Eftermiddag?

RAGNA

(klimprer lidt med den ene Haand)

Vi omgaaes ikke længer.

FRITS

Naa, — er hun nu ogsaa forskudt! Har du overhovedet nogen tilbage af dine Veninder?

RAGNA

Nej.

FRITS

Sig mig, hvad har du egenlig imod dem?

RAGNA

De morer mig ikke.

FRITS

Det er omvendt med mig. Kunde jeg bare blive enig med mig selv om, hvem af Vejlbys mange Dejligheder jeg dennegang skal forelske mig i, gav jeg gerne en Krone og femogtyve Øre til de Fattige. — Saa! (Anbringer Skaalen. Faar derved Øje paa den Bog, RAGNA før læste i.) Men Herregud! Her ligger jo »Guldkalven«! Jeg søgte den i Morges allevegne.

RAGNA

(stadig bladende i Noder og klimprende lidt)

Jeg fandt den ude paa Græsplænen. Du maa have glemt den der iaftes.

FRITS

Har du læst den?

RAGNA

Jeg har kigget i den.

FRITS

Kigget? Det er en noget overlegen Maade at behandle en Literaturens Banebryder paa.

RAGNA

Duer den noget?

FRITS

Om Svendsen duer? Du vil være naiv? Der er navnlig en Skildring af en natlig Ildebrand, hvor tre Børn brænder inde. Saadan noget kan ganske simpelt ikke gøres bedre. Det er fænomenalt. Man sidder formelig og føler Luerne svide En paa Kinden. Man kunde godt fristes til at stikke Fingrene i Ørene, saadan hører man Børnenes Skrig. — Hvor er Mor?

RAGNA

I Køkkenet.

FRITS

Skulde hun spørge efter mig til en lille Promenade før Frokost, saa sidder jeg nede i Haven. Husk det! (Gaar med Bogen ud gennem Verandadøren men standser pludselig ved at kaste Blikket ud i Haven.) Saa — for Fanden! Sidder ikke Spøgelset derhenne paa Bænken og tager Pladsen op!

RAGNA
(standser sit Spil)

Er det Onkel, du taler om?

FRITS

Hvem ellers! (Ind igen.) Hør, Ragna, kan det virkelig være Meningen, at vi skal have den miserable Fortidslevning gaaende her hele Sommeren? Det bliver jo ikke til at holde ud. Og sæt han gaar hen og himler ... eller helveder ... lige til Jubilæet og spolerer hele Festen. Det var dog, ved Gud, Synd for Far.

RAGNA
(der har rejst sig)

Aa, saa længe holder han vel nok ud. Han er jo desuden mest paa sit Værelse.

FRITS

For Øjeblikket breder han sig dog paa den Plads, hvor jeg netop havde tænkt at sidde og dase lidt med Svendsen.

RAGNA

Det var Mor, der viste ham derud før, da han kom ind i Stuen.

FRITS

Ja, veed du hvad, han pynter sgu heller ikke. Du kan tro, det var en nydelig Opsigt, vi vakte igaar paa Dampskibet. Gud veed, hvad Folk tænkte om mig. Far stiller undertiden vel store Fordringer til min Menneskekærlighed. Næste Gang han faar i Sinde at optræde som barmhjertig Samaritan, agter jeg at bede mig fritaget for at spille Muldyrets Rolle.

RAGNA

Var du selv ude og hente Onkel?

FRITS

Ja, det havde jeg Ordre til.

RAGNA

Hvordan boede han i Grunden?

FRITS

Rædsomt uhyggeligt. Et Hummer til en halv Snes Kroner om Maaneden. I en Arbejderkaserne med et halvt Hundrede Lejligheder, Spytteklatter paa Trappen, Børneskraal gennem alle seks Etager og en Lugt . . . en Stank, siger jeg dig, som der kunde skrives tyve naturalistiske Romaner om.

RAGNA

Var han straks villig til at følge med?

FRITS

Det hele var jo ordnet i Forvejen. Far havde selv faaet hans Adresse opspurgt, og de havde vekslet et Par Breve. Han sad saamænd allerede med sin Kavaj paa, da jeg kom. Jeg glemmer aldrig det Syn. Jeg kom til at tænke paa engang, da jeg oppe paa Pulterkammeret opdagede den gamle, skimlede Sælhundeskindskuffert, du veed, fra Fars Studentertid. Der gik ligefrem et Gys igennem mig.

RAGNA

Du skulde skamme dig for at tale paa den Maade om et sygt Menneske, der snart skal dø.

FRITS

Dersom min Medlidenhed kunde være ham til Spor af Gavn, skulde jeg saamænd gerne skænke ham den, — det er en prisbillig Vare. Forresten er det maaske værd at erindre, at vor gode Onkel ikke nægtede sig nogen Hensynsløshed, dengang han endnu var i Stand til at gøre Skade. Man maa lade ham, han kunde ikke bare bjæffe, men ogsaa bide. Han havde en Maade at fare hæderlige Folk i Benene paa, der undertiden var ganske virkningsfuld.

RAGNA

Han har vel ment, de ikke var for gode til det.

FRITS

Det har han sagtens. Skade blot, at hans Kamphyl var saa erbarmelig umusikalske. Og at han gjorde sig latterlig ved at optræde som en Menneskehedens Befrier. Men han lignede sin Tid, — det er hans Undskyldning.

RAGNA

Du taler, saa —

FRITS

Saa — hvad?

RAGNA

Aa, jeg gider ikke sige det.

FRITS
(forandrer Tone)

Saa skal du høre min Mening. Jeg finder det mere end besynderligt, at du føler dig forpligtet til en saa højstemt Forargelse i Anledning af en gammel Skandalemager som Onkel, der har været Far og Mor til saa megen Sorg og Skam. Og det ovenikøbet efter at du selv for et Øjeblik siden har været ubehagelig mod et Menneske som Harald, der er en god Ven af Huset og — tør jeg nok sige — din egen taalmodige — ufattelig taalmodige — Ridder.

RAGNA

Mine Ting skal du ikke blande dig i.

FRITS

Det føler jeg mig alligevel forpligtet til i visse Tilfælde. Du er nu engang min Søster, og Harald er min Ven. — Jeg veed ikke, om det muligvis er for at gøre dig interessant overfor dine Veninder ... dine forhenværende Veninder, at du behandler Harald, som du gør. Men jeg vil advare dig. Det kunde ende med Forskrækkelse. — Og maa jeg saa med det samme henstille til dig at være lidt mindre ekstravagant i din Paaklædning. (Ser paa hendes stærkt nedskaarne Kjole.) Det er godt nok at have sin egen personlige Smag. Men man skal vogte sig for at gaa Grænsen for det passende alt for nær. Især naar man som du — allerede er en Dame med en Fortid.

RAGNA
(imod ham, i et ubehersket Udbrud)

Jeg siger dig, — jeg taaler ikke længer dine Uforskammetheder!

FRITS
(lidt forbløffet)

Hvad gaar der af dig? Er du gaaet helt fra Forstanden?

RAGNA

Aa, jeg kunde . . . spytte paa dig!

(Vil gaa, men støder foran Spisestuedøren paa FRU NORDBY, der kommer ind med Køkkenforklæde paa.)

FRU NORDBY

Hvad er her paafærde?

FRITS

Det er Ragna, der spiller Melodrama.

RAGNA

Det er Frits, der er uforskammet.

FRITS

Hun vil spytte mig i Ansigtet, skønt jeg lige er bleven barberet.

FRU NORDBY
(til RAGNA)

Du er dog ogsaa . . . Altid skal du stifte Ufred. (Det ringer.) Stille! . . . (Efter en Pause) Det er Etatsraaden. (Til RAGNA) Gaa ud og gør Lamperne i Stand og lad ham ikke se dit mugne Ansigt. Vil du tage imod ham, Frits, mens jeg gaar ind og skifter Forklæde.

(Gaar ud tilligemed RAGNA.)

FJERDE SCENE

(Jomfru Andersen aabner Døren til Entreen i Forgrunden tilhøjre. Etatsraad Grunnert med Hat og Handsker i Haanden.)

ETATSRAADEN

Se-se! Husets Søn er kommen hjem! Og frisk og sund som altid! Arbejdet i Kancelliet tærer ikke paa Dem. Men sig mig — (tager ham interesseret ved en Knap og sænker Stemmen) — hvem er den Herre, der sidder derude i Haven? Jeg kunde se ham fra Vejen. Det er ikke Nogen her fra Byen.

FRITS

Det er min Onkel.

ETATSRAADEN

Onkel?

FRITS

Min Morbroder. Etatsraaden veed vist nok, at Mor har en Broder.

ETATSRAADEN

Morbroder? Vent lidt! Ham . . . Literaten? Publicisten?

FRITS

Ja.

ETATSRAADEN

Men Gudbevares! Hvordan kommer han her?

FRITS

Det er sandelig ikke mig, der har haft Bud

efter ham. Han er syg og kan ikke leve. Og saa har Far ment, at han passende kunde lægge sig til at dø her.

ETATSRAADEN

Hvor det ligner Deres Far! Altid højsindet!... Ah! (Vender sig mod Fru Nordby, der kommer tilbage fra Spisestuen) De tilgiver mig, at jeg forstyrrer saa tidligt paa Dagen. Men jeg maa forklare Dem Sagen. Jeg opholdt mig just inde i Banken, da jeg tilfældigt saae, at Rektoren gik ind til Barber Jensen overfor. Saa tænkte jeg, at nu kunde jeg vanskelig faa nogen bedre Lejlighed til at søge den lille Konference med Dem, kære Frue, som min Søn vistnok allerede har talt til Dem om, og som Deres Mand — De forstaar — jo foreløbig helst maa holdes udenfor.

FRU NORDBY

Vil Etatsraaden ikke tage Plads.

FRITS

Det er vist Meningen, at jeg ogsaa helst skal gøre mig usynlig. Det er Statshemmeligheder, kan jeg forstaa.

ETATSRAADEN
(nikker til ham)

Vi ser Dem vel paa Vejlbygaard? Altid velkommen!

FRITS
(hilser og gaar bort med sin Bog.)

ETATSRAADEN

En højst indtagende ung Mand! Det er Deres Mand op ad Dage. Lige til »Ørneblikket«. — Hvordan er det? Det er i Finansministeriet, Deres Søn har faaet Ansættelse?

FRU NORDBY

Nej, i Indenrigsministeriet.

ETATSRAADEN

Aa, Departementschef Plum! Min gamle Ven og Regimentskammerat fra Krigsaarene! Dersom De vil tillade mig det, skal det være mig særdeles kært at bringe Deres Søn i Erindring hos ham. Avancementet i den røde Bygning bliver jo let en Sneglevandring, naar man ikke —

FRU NORDBY
(afbrydende)

Det er meget venligt af Dem; men Frits klarer sig nok ved egen Hjælp. Han er vel anskreven hos sine Foresatte og har jo ogsaa en god Eksamen.

ETATSRAADEN

Det tror jeg! Fem store Laud'er, ikke sandt? Og ikke mere end treogtyve Aar! — Men jeg tør ikke opholde Dem for længe paa denne Tid af

Dagen. Jeg skal derfor tillade mig straks at komme frem med mit Ærinde. Det vil forhaabenlig ikke vække Deres Forundring, kære Frue, naar jeg siger Dem, at det er i Anledning af Deres Mands forestaaende Embedsjubilæum, jeg kommer til Dem. De vil sikkert forstaa, at ogsaa jeg føler Trang til ved denne celebre Lejlighed — trods alle Meningsforskelligheder — at bevidne Rektoren min absolute Højagtelse. Jeg har sagt Dem det før, Fru Nordby, — havde jeg paa et tidligere Tidspunkt lært Dem og Deres Mand personlig at kende, vilde megen beklagelig Strid og Ufred kunnet være undgaaet. Den selskabelige Omgang gør saa meget.

FRU NORDBY

Naa — Tiden har vel ogsaa gjort sit.

ETATSRAADEN

Jeg vilde netop sige det. For at dømme os Mænd af *l'ancien régime* helt retfærdigt maa man ikke glemme Tidsforholdene. Dengang Deres Mand kom her til Byen, stod Nationen Fare for — det er slet ikke for meget sagt — at undergraves af det vildeste Anarki. Jeg behøver blot at erindre om, hvordan der paa selve det kongelige Universitet blev holdt oprørske Forelæsninger, der vakte den største Opsigt. Jeg minder tillige om, hvordan Moralen frækt forhaanedes i Literaturen og Religionen latter-

liggjordes, for ikke at tale om, hvorledes Masserne paa den skændigste Maade ophidsedes mod de Besiddende — — (Afbrydende sig selv) *À propos.* Jeg hører til min Overraskelse, at Deres . . . Deres Slægtning, Publicisten, er her hos Dem.

FRU NORDBY

Ja, min Broder kom hertil igaar Eftermiddags sammen med Frits.

ETATSRAADEN

Men hvordan skal jeg forklare mig —?

FRU NORDBY

Min Broder er dødssyg, — uhelbredeligt nedbrudt paa Sjæl og Legeme.

ETATSRAADEN

Ja, det fortalte Deres Søn.

FRU NORDBY

Og vi var jo nærmest til at tage os af ham, syntes vi.

ETATSRAADEN

Men er han ikke gift? Det forekommer mig, jeg har hørt . . . med en Skuespillerinde . . . en Varietedame.

FRU NORDBY

Kære — gift og skilt; gift igen og skilt igen — saadan levedes der jo i de Krese.

ETATSRAADEN
(hovedrystende)

Ja, det er sandt. Og han har ingen Børn?

FRU NORDBY

Nej, Gudskelov, Børn har han aldrig haft. Nu bliver han sagtens her hos os, indtil vi lægger ham i Graven.

ETATSRAADEN

Ja, saadan gaar det. Naar Uvejret er ovre, driver Vragene paa Land. Et sørgeligt Skue! Vi maa endda være Forsynet taknemlige, fordi større Ulykker blev afværget for vort dyrebare Fædreland. Og — som jeg oftere har udtalt det — jeg erkender beredvilligt de Fortjenester, den hæderlige Del af Demokratiet har haft deraf. Hvad særlig Deres Mand i den Henseende har udrettet gennem Tale og Skrift, bør sikkert vurderes meget højt. Men, kære Frue — ikke sandt? — De forstaar, at Sindene paa det nævnte Tidspunkt, opskræmte som de var, kunde ængstes ved at se en ung, nylig ankommen Adjunkt træde op som Reformator. Føjer jeg hertil Indtrykket af Deres Mands — jeg tør jo nok sige det — højst originale Personlighed, vil det ikke undre Dem, at vi følte os berettigede til nogen Forbavselse. Desuden, det havde jo allerede i Forvejen rygtedes, at Deres Mand engang — for adskillige Aar til-

bage naturligvis — havde haft en ikke helt flygtig Forbindelse med visse københavnske Studenterkrese, der gav den revolutionære Bevægelse i Folket Næring. De tilgiver, at jeg nævner det, kære Frue! Jeg gør det kun for at forsvare mig.

FRU NORDBY
(køligt)

Jeg forstaar det nok.

ETATSRAADEN

Men for nu at komme tilbage til mit Udgangspunkt, saa skulde det altsaa være mig særdeles kært, om jeg ved den forestaaende Højtidelighed kunde yde mit Bidrag til Dagens Hæder. Jeg har tænkt mig, at det maaske kunde være Deres Mand en Tilfredsstillelse, om den offenlige Anerkendelse ved denne Lejlighed fik et — som man siger — varigt Udtryk. Jeg tør jo ganske vist ikke længer tale for højt om min Indflydelse; men — som De maaske veed — er Hofchefen min nære Slægtning. Det skulde være mig en Glæde, om jeg kunde bidrage til, at Deres Mand opnaaede en velfortjent Udmærkelse.

FRU NORDBY
(overlegent smilende)

Tænker De paa et Ridderkors?

ETATSRAADEN

Nu — jeg veed jo, Deres Mand har gentagne Gange udtalt sig mod det hele Ordensvæsen; og det i Udtryk, der — jeg beklager det — ikke lader sig bortforklare. Men der er jo f. Eks. Fortjenstmedaljen. Det er ikke nogen egenlig Orden; og den har jo før vist sig brugbar i lignende Tilfælde.

FRU NORDBY

Det er meget elskværdigt af Dem, Etatsraad Grunnert; men jeg kan forsikre Dem, min Mand har ikke fjerneste Ønske i den Retning. Jeg kan sige det med saa stor Bestemthed, fordi der — mellem os sagt — allerede for længe siden og fra selve Regeringen er bleven tilbudt ham en offenlig Hædersbevisning.

ETATSRAADEN
(forlegen)

Ja saa!

(Pavse.)

FRU NORDBY

Hvordan staar det til med Deres Frue? Jeg hører, hun har været lidt daarlig.

ETATSRAADEN
(samler sig med nogen Anstrengelse)

Tak! Gudskelov! Det er nu meget bedre. — Det skulde glæde os, om De og Deres Børn

vilde drikke The hos os en Aften i denne skønne Tid. Imorgen har vi netop Fuldmaane. Kunde det passe Dem?

FRU NORDBY

Tak. Vi kommer gerne.

ETATSRAADEN

Ganske *en famille* — veed De nok. Højst med et Par fælles Bekendte.

FRU NORDBY

Tak. Det passer os netop bedst.

ETATSRAADEN

Tror De, vi faar den Fornøjelse ogsaa at se Rektoren?

FRU NORDBY

Det tænker jeg. Min Mand har jo Ferie i denne Tid. — Der hører jeg ham forresten komme. Nu kan De selv spørge ham.

FEMTE SCENE

REKTOREN

(kommer fra Forstuen. Idet han faar Øje paa ETATSRAADEN, standser han med et lystigt Udbrud)

Nej, det er virkelig kuriøst! Vil De tænke Dem — jeg kommer lige ude fra Vejlbygaard.

ETATSRAADEN

Det gør De nu ikke, Rektor Nordby. De kommer fra Barber Jensen.

REKTOREN

(ler)

Ja, De veed jo alting! De burde have været Detektiv, Etatsraad Grunnert. Man maa færdes om Natten og være sort som en Skorstensfejer for at undgaa Deres Politiøjne! . . . Naa, jeg kommer dog altsaa fra Vejlbygaard. Jeg var rigtig ærgerlig over ikke at have truffet Dem. Og saa løber jeg i Armene paa Dem her i min egen Dagligstue.

ETATSRAADEN

Jeg beklager, at De har gaaet den lange Vej forgæves.

REKTOREN

Det skal De nu alligevel ikke! Det var en prægtig Tur. Jeg gik ad Markedsgade op over Teglgaardsstien, og da jeg kom op paa Bakken, maatte jeg synge højt af Glæde over al den dejlige Frodighed deroppe. Hvor er det dog et vidunderligt Syn! . . . Læg Mærke til, hvad jeg siger! Det bliver et Aar, som der vil gaa Sagn af! I Danmarks Annaler vil Høstudbyttet iaar komme til at staa som trykt med Guldbogstaver. Se bare paa Deres egen Vejlbygaard! Den er jo nærved at blive borte i sit eget Kornhav.

ETATSRAADEN

(indadvendt)

Unægtelig — det bliver et smukt Aar.

REKTOREN
(stiller sig foran ham og lægger Haanden paa hans Skulder)

Sig mig, Etatsraad Grunnert, har De tænkt paa, hvad De for Deres Vedkommende skal gøre med al den Overflod? Nej, det har De ikke. Men nu skal jeg sige Dem det. For det var derfor, jeg søgte Dem.

ETATSRAADEN
(urolig)

Undskyld — jeg stod just i Begreb med at gaa. Min Vogn venter henne ved Hotellet.

REKTOREN

Nej, har jeg truffet Dem, saa skal De saa sandelig ogsaa høre paa mig. — — Ser De, ved saadan i disse Dage at gaa rundt og se paa saa megen Herlighed er jeg kommen til at tænke paa, at vore Jorddyrkere — de smaa med de store — jo maa føle Trang til at give et Høstoffer, en Taknemlighedsgave for Sommerens Velsignelser. Jeg mener, der maa rundt om i Landet kunne skabes en Stemning for Tanken. Jeg vil i hver Egn have indrettet et Depot, hvortil en saadan frivillig Tiende af Aarets Afgrøde kan sendes *in natura*, og hvorfra igen Fattigfolk, naar Vinteren og Arbejdsnøden kommer, kan faa uddelt det nødtørftigste. Det skulde være noget i Lighed med

Storbyernes Samaritaner. Hvad siger De til den Ide?

ETATSRAADEN

Ja, — den er jo meget smuk. Og den ligner Dem aldeles. Men —

REKTOREN

Nej, nu ikke noget »men«. Sig engang et Ja uden Forbehold.

ETATSRAADEN

Jeg vilde blot sige, at da De jo ikke — ja, undskyld jeg nævner det — men da De jo ikke selv er Jorddyrker, som De siger, kommer De maaske let til at se for optimistisk paa Sommerens Udbytte.

REKTOREN

Det tror jeg ikke. Men forresten skal jeg gerne vente med at sætte Sagen i Gang, til Tærskemaskinerne har haft Ordet. Faar jeg Ret, haaber jeg at skulle møde aabne og offervillige Hænder hos alle. Ogsaa paa Vejlbygaard.

ETATSRAADEN

Jeg kender jo Deres sjeldne Overtalelsesgave, saa —. Hvad Vejlbygaard angaar, kan jeg forsikre Dem, at der fra min Side ikke vil blive rejst Indvendinger. Men nu maa De tilgive mig. Jeg stod — som sagt — i Begreb med at gaa.

(Tager tavs Afsked og gaar duknakket bort.)

SJETTE SCENE

REKTOREN
(efter at have fulgt ud)

Det var dog et kuriøst Besøg. Havde han noget særligt paa Hjerte?

FRU NORDBY

Ja, han vilde gøre dig til Ridder.

REKTOREN

Hvad vilde han?

FRU NORDBY

Nej, det var forresten Fortjenstmedaljen, han tilbød at skaffe dig gennem sin Fætter Hofchefen.

REKTOREN

Stakkels Mand! Han kan slet ikke tro paa, at den gamle Tid og dens Daarskaber virkelig er forbi. Jeg har ondt af ham. Han vil saa gerne forstaa men kan ikke.

FRU NORDBY

Jeg siger dig, Jørgen, han er ikke til at lide paa. Han pønser endnu paa ondt. Saae du ikke, hvor han dirrede af Arrigskab? Han er en ægte Grunnert — halsstarrig til det yderste.

REKTOREN

Men du fortæller mig jo netop, at han endogsaa vil tage sig af mit Knaphul.

FRU NORDBY

Du begriber nu engang ikke den Slags Mennesker, Jørgen. Da han ikke længer kan komme os tillivs paa anden Maade, forsøger han paa at ydmyge os med Velgerninger. Det har jeg forstaaet for længe siden.

REKTOREN

Ja ja — lad ham nu være! Hvor er din Broder?

FRU NORDBY

Jeg lod ham sætte sig ned i Haven.

REKTOREN

Jeg har naturligvis ogsaa haft ham i mine Tanker paa min Spaseretur idag. Aa du — jeg kan ikke komme mig af min Forfærdelse. At det virkelig er Otto! Hvor dog saadan noget er uendelig sørgeligt! . . . (Standser, paa Vej til Haven, foran Verandadøren med et Ryk. Sænker Stemmen.) Klara! Kom herhen! Se, der sidder han henne under Kastanien. — Men lad ham ikke se os. (Træder et Skridt tilbage.) Hvor stille han sidder! Hænderne paa Stokkehaandtaget. Øjnene halvt lukkede. Du kan tro, han rigtig nyder Freden og Tryg-

heden. Stakkels gamle Ven! Det er vist længe, siden han har haft et saadant stille Møde med Naturen.

FRU NORDBY
(giver sig til at tørre Støv af i Stuen)

Jeg er ikke sikker paa, han har brudt sig stort om det, du. (Opdager Skaalen med Frits' Aakander, løfter den og smiler moderligt.)

REKTOREN
(uden at have hørt hende)

Hvad tror du, han sidder og tænker paa? Han har dog sikkert nu fuldt ud indset, hvor goldt og sørgeligt forfejlet hans Liv har været.

FRU NORDBY

Lad os haabe det.

REKTOREN

Jeg har den inderligste Medlidenhed med ham. Tænk, hvad for Billeder der maa glide ham forbi, naar han saadan sidder og tænker tilbage paa sit Liv. Disse mange triste Erindringer — de er Hjemløshedens sidste og smerteligste Forbandelse. Kafeuhygge, Nattesværmen, smudsige Redaktionskontorer . . .

FRU NORDBY

Fængselscellen.

REKTOREN

Ja — det er sandt! Fængslet ogsaa! Ja, han var altid sin egen værste Fjende. (Kommer hen til hende og tager hendes Hoved mellem sine Hænder.) Aa, Klara, hvor var det godt, jeg selv i Tide fik Øjnene aabnede! Og det skylder jeg dog i Grunden dig.

FRU NORDBY
(klapper hans Kind)

Du var saamænd nok kommen til dig selv uden min Hjælp, min Ven.

REKTOREN

Ja ja. — Hvor er Børnene? Jeg vil sige til dem, at ogsaa de maa beflitte sig paa at lette deres Morbroder hans sidste Dages Byrder. Ragna f. Eks., hun gaar saa ørkesløs omkring. Hun kunde godt engang imellem læse lidt højt for ham. Hans Øjne er svage, og Tiden kan let falde ham lang.

FRU NORDBY

Naa, lad os nu heller ikke overdrive. — Og sæt dig nu ned. (Tager selv Plads.) Jeg har en Nyhed at fortælle dig.

REKTOREN

Hvad nu?

FRU NORDBY

Lagde du ikke Mærke til, at Etatsraaden

paa en underlig Maade blev tavs før, da du talte om de gode Udsigter for Høsten paa Vejlbygaard?

REKTOREN

Nej, — det husker jeg ikke.

FRU NORDBY

Ser du — Harald har ogsaa været her i Formiddag. Og han betroede mig som en Hemmelighed, at hans Far nu endelig har givet efter. Og veed du hvordan? Etatsraadens giver fuldstændig Afkald paa Gaarden og flytter til Efteraaret til København.

REKTOREN

Aa Snak! Det er ikke sandt.

FRU NORDBY

Som jeg siger dig.

REKTOREN

Tænk! At det virkelig er sket! Det lyder næsten som et Eventyr. Jeg kan ikke sige dig, hvor det glæder mig, — og det ikke alene for Haralds Skyld. Der er noget af et stort Symbol deri. Med det gamle Herrevælde paa Vejlbygaard falder Barbariets sidste, middelalderlige Skanse her paa Egnen. Den Dag Harald tager Styret derude, har Frigørelsesværket gjort et mægtigt Skridt fremad.

FRU NORDBY

For vor egen Skyld har vi vel ogsaa Lov til at glæde os lidt over det. Paa Ragnas Vegne, mener jeg. For nu afhænger det vistnok kun af hende selv, hvornaar hun skal blive Frue paa Vejlbygaard.

REKTOREN

Kære Klara, som jeg før har sagt dig: den Sag lægger vi — ganske stille — i Skæbnens Haand.

FRU NORDBY

Ja, tør vi nu ogsaa det? Jeg vilde netop sige til dig, at du vistnok bliver nødt til at tale lidt alvorligt med Ragna. Hun er ved at ødelægge sig selv.

REKTOREN

Hvad mener du?

FRU NORDBY

Vi maa engang tale rent ud om hende. Forstaar du, Ragna var herinde, dengang Harald fortalte mig, hvad der var sket. Jeg kunde mærke paa ham, at han gerne vilde være ene med hende, og jeg gjorde mig saa et Ærinde ud af Stuen. Men der var ikke gaaet mange Minutter, før han tog bort. Jeg saae ham fra Køkkenvinduet, og det var ikke til at tage fejl af, han var i en frygtelig Ophidselse.

REKTOREN

Kære Klara, jeg har sagt dig, vi har ingen Ret til at blande os i de unges Forhold.

FRU NORDBY

Men vi kan dog ikke rolig se paa, at vort Barn styrter sig i Ulykke.

REKTOREN

Du bruger nu altid saa stærke Ord. Hvad vil du i Grunden, vi skal gøre? Vi kan dog ikke tvinge hende til at holde af ham.

FRU NORDBY

Det behøver vi saamænd ikke. Herregud, jeg har da Øjne i Hovedet, — hun elsker ham.

REKTOREN

Men saa begriber jeg virkelig ikke —

FRU NORDBY

Nej, det gør du ikke, kære Jørgen; men du kan stole paa, det er, som jeg siger. Jeg kender Ragna. Hun har en underlig, en virkelig sygelig Tilbøjelighed til at gøre netop det modsatte af, hvad hun veed er rigtigt. Saadan har det jo altid været.

REKTOREN
(pinlig berørt)

Ja, hun har et sært — et vanskeligt Sind.

FRU NORDBY

Det er af Trods, hun bærer sig ad, som hun gør. Hun veed godt, at baade du og jeg vil være glade for den Forbindelse. Derfor sætter hun sig imod. Men du skal tage hende ordenlig i Skole, Jørgen. Hun maa ikke have Lov til af Egensindighed at staa sin Livslykke i Vejen. Mine Formaninger bryder hun sig ikke længer en Døjt om. Jeg veed ikke, om du f. Eks. har lagt Mærke til de udskaarne Bluser, hun gaar med. Tror du, jeg har kunnet faa hende til at lægge blot saa meget som en Smule Tyll over. Hun vil vække Forargelse i Byen med det bare Bryst. — Derfor maa du nu tale til hende. Du er den eneste, som nu kan hjælpe. Og jeg vil sige dig en Ting endnu: det er paa Tide, hun bliver gift. Saa kold hun er, har hun dog ret hede Sanser, og vi skulde jo ikke gerne opleve en Gentagelse af den gamle, dumme Affære.

REKTOREN

Men kære Klara, nu ser du sikkert Spøgelser —

FRU NORDBY

Jeg siger dig, vi kan ikke være forsigtige nok med hende. Undertiden er jeg saamænd helt bange for hendes Forstand. Hovedet har jo aldrig været stærkt paa hende. Kort og

godt, du: jeg lever i en evig Uro for hende. Der gaar snart ikke en Nat, uden jeg ligger vaagen for hendes Skyld. Og det vil ikke blive anderledes, før jeg veed hende vel forvaret i et lykkeligt Ægteskab.

REKTOREN

Jeg lover dig, jeg skal ved Lejlighed tale med hende. Naar det forholder sig, som du siger, er der jo virkelig den alvorligste Grund til —

FRU NORDBY
(afbrydende)

Der kommer Otto. (Rejser sig.)

SYVENDE SCENE

OTTO KALL
(ses paa Verandatrappen)

REKTOREN
(gaar ham imøde)

Skal jeg ikke hjælpe dig?

OTTO KALL

Tak, jeg kan godt selv.

REKTOREN

Stands et Øjeblik her i Døren og vend dig om. — Hvad siger du til det Panorama? Er her ikke dejligt? Tænk dig denne Engflade

om Foraaret, naar den lyser med et Væld af Farver som et milelangt Blomstertæppe. (Peger ud.) Derude gaar Fjorden ind. Du kan vist se lidt af en Sejler, ikke sandt? Her fra den anden Side kommer Aaen og lægger sig som en kælen Arm omkring Byen. Derhenne — bag Havnen — løber den ud i Fjorden. Den smukke Herregaard her lige overfor er Vejlbygaard. Det røde, du ser derhenne langt tilhøjre, hvor Landevejen er ført over Aaen, er Byens Alderdomsasyl. Det har jeg selv Æren af at have faaet oprettet i den Skikkelse. Er det ikke kongeligt? — Men du bliver træt af at staa. Lad os gaa ind. (De gaar ind).

OTTO KALL
(til Fru Nordby)

Jeg har ikke før haft Lejlighed til at takke dig for de smukke Blomster, jeg fandt inde paa mit Bord iaftes.

FRU NORDBY

Blomster? Jeg veed ikke af nogen Blomster.

OTTO KALL

Om Forladelse! Saa er de altsaa kommen derind af en Fejltagelse.

REKTOREN
(der har været henne i den anden Ende af Stuen)

Hvor vil du sidde? Tag Lænestolen her. Der sidder du mageligt.

OTTO KALL

Tak. Jeg sidder godt her. (Sætter sig andetsteds.)

FRU NORDBY

Jeg skal gaa ud og se, om der er i Stand paa dit Værelse. (Ud.)

REKTOREN

Og du har set dig lidt om i Haven. Hvad synes du om den? Sidder man ikke ganske rart og hyggeligt derude?

OTTO KALL

Jo, du har i det hele indrettet dig det godt. Hvor længe er det, du nu har været her?

REKTOREN

Femten Aar.

OTTO KALL

Og du tænker ikke paa Forandring?

REKTOREN

Nej, nej! Jeg kan slet ikke længer tænke mig at bo noget andet Sted. (Ler) Jeg urolige Fyr har virkelig slaaet Rod her. Ja, ja! Det gaar os Mennesker saadan! Umærkeligt binder et Spind af gyldne Traade os til den Plet, hvor vi nedlægger vor Manddomsgerning.

OTTO KALL

Og Tilfredsheden er nok gensidig. Din Søn

fortalte mig igaar, at der forberedes store Festligheder her i Byen i Anledning af dit 25 Aars Jubilæum som Embedsmand.

REKTOREN
(ryster smilende paa Hovedet)

Ja vist! Ja vist!

OTTO KALL

Jeg synes endogsaa, han talte om et Fakkeltog.

REKTOREN

Ja, jeg har jo selv hørt lidt derom.

OTTO KALL

Og et stort Festmaaltid.

REKTOREN

Ja, ja! Det var umuligt at slippe!

OTTO KALL
(efter et lille Ophold)

Ja, Livet har unægtelig artet sig ret forskelligt for os to.

REKTOREN

Naa, kære Ven, det skal vi nu ikke tale om.

OTTO KALL

Det er dog vanskeligt at lade være med at tænke paa det her.

REKTOREN

Men nu vil du jo i Fremtiden dele godt og ondt med os, kære Otto. Det er netop, hvad baade Klara og jeg har ønsket, at du i enhver Henseende vil betragte vort Hjem som dit eget. Alt, hvad der saa længe har skilt os, skal være dødt og magtesløst imellem os.

OTTO KALL
(tier)

(Pavse. — RAGNA kommer fra Spisestuen med en Lampe, som hun anbringer paa et af Bordene.)

REKTOREN

Har du sagt Godmorgen til Onkel, Ragna?

RAGNA
(med Ryggen til)

Ja.

REKTOREN

Hvor er Frits?

RAGNA

Han ligger nede i Baaden og læser. Skal jeg kalde paa ham?

REKTOREN

Aa nej, lad det være.

(RAGNA ud.)

OTTO KALL

Det er en ualmindelig smuk Datter, I der har.

REKTOREN

Det siger Folk. Hun er i hvert Fald sund og velvoksen. I aandelig Henseende er hun endnu lidt tilbage, lidt holdningsløs, — som du maaske nok har mærket.

OTTO KALL

Det veed jeg dog ikke, — lidt sky maaske.

REKTOREN
(overrasket)

Sky? — (Eftertænkende) Aa ja. Ogsaa det! Ogsaa det maaske! — Naa, men for at komme tilbage til, hvad vi talte om, saa har jo disse femten Aar her i Byen i mange Henseender været en ufredelig og brydsom Tid for os. Som du kan vide, mødte jeg til at begynde med en forbitret Modstand. Der var en Tid, da man ligefrem prøvede at gøre mig umulig. Kan du tænke dig: der cirkulerede Adresser mellem Borgerne for at faa mig afsat som Oprører.

OTTO KALL

Ja, det er virkelig forbavsende.

REKTOREN

Alt det ligger nu bag os som en ond Drøm, og det har været en stor Lykke og Tilfredsstillelse at følge Frisindets stille Vækst rundt

om i alle Befolkningslag. Jeg tror, det uden Pral kan siges, at vor Landsdel nu tælles blandt de første i det nyskabte Danmark. Vort Skolevæsen, vor Fattigdomsforsørgelse, vore Arbejderinstitutioner er blevne genfødte i moderne, human Aand. Og nu har vi her i Byen endelig ogsaa faaet en virkelig frisindet Præst med en sund og jævn Kristendomsopfattelse, — men, det er sandt, du kender ham jo. Karl Johanssen.

OTTO KALL

Jeg har set, han er bleven Præst — ja.

REKTOREN

Vi maatte saamænd i Deputation over til Ministeren for at faa ham. Han har jo, som du maaske veed, udtalt sig med stor Frimodighed mod den ortodokse Opfattelse af Himmelfarten, hvad der paa visse Steder blev taget ham meget ilde op. — Men du har vel forresten ikke fulgt Striden om det Spørgsmaal.

OTTO KALL

Emnet er mig dog ikke fremmed. Du husker maaske, jeg selv for en Snes Aar siden skrev en Række Artikler derom i salig »Lynet«.

REKTOREN

Nu, du siger det, saa tror jeg nok —

OTTO KALL

Det var netop for en af dem, jeg fik de tre Maaneders Fængsel.

REKTOREN
(ilde berørt)

Ja ja — nu husker jeg det. (Efter et Øjebliks Betænkning) Men det vil jeg sige dig, Otto, den Straf var ikke ufortjent. Den alvorlige religiøse Overbevisning skal man vise Respekt.

OTTO KALL

Ogsaa Dumhedens?

REKTOREN

Jeg siger dig, Otto, din Tone var usømmelig. Med den Slags Ting maa der ikke drives Spot. Det skader man til syvende og sidst kun sig selv med.

OTTO KALL

Det fik jeg unægtelig at føle. — Naa, men det er da et morsomt Tilfælde, at du og Karl Johanssen skulde mødes her. Og begge to som kongelige Embedsmænd. Det drømte I dog næppe om dengang. — Det er vel et ganske godt lønnet Præstekald, detteher?

REKTOREN

Det er ingenlunde af de sletteste. Naar

der er gaaet et Par Aar og Afdraget til Enkepensionen falder bort, bliver det vel paa en syv Tusinde Kroner.

OTTO KALL

Ja, sammenlignet med mine tre Maaneder maa det jo siges at være en naadig Straf.

REKTOREN
(tygger lidt paa Svaret)

Hør, Otto, skal vi ikke for Alvor lade Fortiden hvile? Jeg troede — ærlig talt — ogsaa, du selv nu helst vilde glemme den. Jeg kan vanskeligt tænke mig andet, end at Livet nu endelig maa have belært dig om, hvor fattig og gold, ja i sit inderste Væsen formaalsløs, hele den Tid var med sin evige Trodsen og Spotten og al sin kværulerende Ophidselse. Du veed, hvor nær det gik mig til Hjerte, at du — min bedste Ven fra Ungdommen — ikke vilde følge mig, da jeg for mit Vedkommende sagde mig løs fra det dødstriste og dødsmærkede Kompani. Jeg sparede jo ikke paa Overtalelser for at bringe dig til Fornuft, — Klara ikke heller. Men du vilde din egen Ulykke. Alle vore Advarsler gjorde dig blot endnu mere umedgørlig. Tilsidst fremtvang du selv et Brud ved dine personlige Angreb paa mig.

OTTO KALL

Jeg fulgte vel min Natur, — som du din.

REKTOREN

(der har rejst sig og spaserer op og ned ad Gulvet)

Ja ja, det er jo nærmest en af den Slags Talemaader, man søger at undskylde sig med, — lidt umandigt, synes jeg forresten. Men jeg skal ikke komme nærmere ind paa den Ting. Jeg veed jo, hvad du og mine andre gamle Venner har ment om mig, siden jeg begik, hvad I kaldte mit »Forræderi«. Dersom jeg virkelig behøvede at retfærdiggøre mig, kunde jeg pege ud over Egnen her, og paa alt, hvad der gror og blomstrer af aandeligt Liv rundt om i Landet, og som jeg — det har jeg Ret til at sige — har været med til at give Vækst. Og saa kunde jeg spørge dig og de andre Himmelstormere, de levende med de døde: Hvad fik I udrettet? Hvor er de Fodspor, *I* satte her i Livet? Ikke sandt? I vilde blive mig Svar skyldig. (Vender sig mod JOMFRU ANDERSEN, der kommer fra Forstuen) Er der noget? Jeg synes, det ringede.

JOMFRU ANDERSEN

Det var Posten. Jeg lagde den ind paa Rektorens Skrivebord.

REKTOREN

(til Otto Kall)

Saa maa du undskylde mig —

JOMFRU ANDERSEN

Og saa skulde jeg sige, at der er i Stand i Hr. Kalls Værelse. (Ud.)

REKTOREN
(til Otto Kall)

Det var i Grunden godt, vi blev afbrudt. Det er en rigtig dum Snak, vi her har ført, og det maa ikke gentage sig. Jeg tager gerne Skylden paa mig. Og saa glemmer vi det! ... Vi sees jo ved Frokosten! (Han gaar hen mod Døren til Kontoret — tilhøjre i Baggrunden — men standser pludselig og staar et Øjeblik i Overvejelser. Kommer derpaa tilbage og indtager i Tavshed sin Plads fra før.) Det falder mig ind, ... der er noget, ... en Sag, jeg vistnok helst maa sætte dig ind i med det samme. Du undgaar dog rimeligvis ikke ved Lejlighed at høre om den af Folk her i Byen, — maaske endogsaa med Udsmykninger. Vi talte før om Ragna. Hun har som halvvoksent Barn været ude i et lille Eventyr.

OTTO KALL
(opmærksom)

Hvordan?

REKTOREN

Ja, i al Uskyldighed naturligvis — fuldkommen barnligt, for ikke at sige enfoldigt. Som sagt, jeg tror ikke, Historien endnu er gaaet i Glemme. Jeg foretrækker derfor selv at fortælle dig, hvad der virkelig er passeret. —

Ragna var vel en femten-sejsten Aar — var altsaa i en særlig vanskelig Periode — da der kom en Trup Beridere her til Byen og vakte en Del Opsigt. Der var især en Akrobat — en Italiener tror jeg — en smidig og forvoven Fyr, der gik paa Line under aaben Himmel. Det var et ganske virkningsfuldt Syn, naar han ved Aftenforestillingerne gik deroppe højt over Hustagene med brændende Fakler i Hænderne — selv vi Voksne havde vor Fornøjelse af det. Men Barnet gik skam hen og forsaae sig paa den hele Kommers. Og det i fuld Alvor! Da Trup'en var rejst, forberedte hun en hemmelig Flugt fra Hjemmet, — hun vilde være Kunstberiderske. Til alt Held fik Klara det opdaget i Tide; men hun havde dog allerede skrevet et Brev til Direktøren og havde desuden solgt sine Skolebøger og andre Ting for at skaffe sig Penge, — kort sagt, hun bar sig rigtig dumt ad, og i saadan en lille By gør man sig ikke ustraffet latterlig, selv om man kun er et Barn. Ragna maatte virkelig en Tid døje en Del, og det har sat sine Mærker paa hende, tror jeg. Lidt vanskelig var hun i Forvejen og havde et tungt Nemme, saa —

OTTENDE SCENE

FRU NORDBY
(fra Spisestuen)

I sidder her endnu.

REKTOREN
(hurtigt op)

Ja, jeg maa ind.

FRU NORDBY

Nej, nu skal vi spise, Jørgen. Maskinen staar paa Bordet.

REKTOREN

Blot to Minutter! Jeg skal lige gennemse Posten. (Ud.)

FRU NORDBY

Skal du ikke gøre dig lidt i Stand, inden vi gaar tilbords?

OTTO KALL

Det var maaske rigtigst. (Rejser sig og gaar.)

FRU NORDBY
(til Jomfru Andersen, der kommer fra Verandaen)

Har De kaldt paa Kandidaten?

JOMFRU ANDERSEN

Ja.

FRU NORDBY

Saa kan De rette Æggene an.

JOMFRU ANDERSEN

Ja. (Vil gaa.)

FRU NORDBY

Aa, hør et Øjeblik. Sig mig, Jomfru Andersen, har De iaftes sat Blomster ind paa min Broders Værelse?

JOMFRU ANDERSEN

Nej, det havde Fruen ikke givet Ordre til.

FRU NORDBY

Men Blomster har der været. Hvor er de da kommen fra?

JOMFRU ANDERSEN
(husker sig om)

Nu Fruen siger det, saa synes jeg, jeg saae Frøkenen komme ind fra Haven med en Buket.

FRU NORDBY

Ragna! (Tager sig i det) Naa, den sædvanlige Tankeløshed!

ANDEN AKT

(Dagen efter. I Rektorens Have. Sen Eftermiddag.

Til den ene Side: Husets Veranda med høj Trappe. I Baggrunden Nedgang til Baadebro. Udsigt over brede Enge og et Aaløb.

Midt paa Scenen: et stort, løvrigt Kastanietræ, hvorunder Bænk, Bord og Havestole.)

FØRSTE SCENE

(Otto Kall sidder paa Bænken bag Bordet. Overfor ham, paa den anden Side af Bordet, Ragna.)

RAGNA

(læser højt af en Bog)

»Thora og Albert var omsider bleven alene. En svimlende Lykkefølelse magttog dem begge og drak Blodet af Kinder og Læber. Deres Munde mødtes som to kolde Flammer. De sitrende Øjenlaag lukkede sig tungt for et bristende Blik. Længe sad de saaledes i en dødsmat Beruselse. Et gammelt Sangværks-Ur, der stod henne i Krogen, savede Tiden i Stykker med en dump Knurren. Spøgelseagtigt lyste dets hvide Skive i den evighedsblaa Skumring —«

OTTO KALL
(afbrydende)

Hør, Ragna; jeg synes ikke, detteher morer dig rigtig.

RAGNA

Det er jo ogsaa for dig, jeg læser. Skal jeg prøve en af de andre? (Tager en anden Bog fra Bordet) Her er en med Digte.

OTTO KALL

Ih, Gud fri os! Nej, lad os hellere sidde og passiare lidt. Nu er her saa rart fredeligt.

RAGNA
(ser paa sit Ur)

Jeg maa vist ind og klæde mig om.

OTTO KALL

Aa, det har ingen Jav. Du kan godt sidde her lidt endnu.

RAGNA

Jeg er bange, Mor gaar og søger efter mig.

OTTO KALL
(overhører det)

Hvor er det, I skal hen iaften? Til Vejlbygaard, ikke sandt?

RAGNA

Jo.

OTTO KALL

Det var Sønnen derfra, jeg saae her igaar? (Lunt iagttagende) Var det ikke?

RAGNA

Jo.

OTTO KALL

En net ung Mand. En af Nutidens unge Alvorsmænd med stiv Hals. En Sportsmand, ikke sandt? En Ejnar Muskelskælver. — Kommer han her meget?

RAGNA

Han er Frits' Skolekammerat.

OTTO KALL

En gammel Ven af Huset altsaa.

RAGNA

(gør Tegn til at rejse sig)

OTTO KALL

Nej, bliv dog et Øjeblik endnu! Jeg siger dig, du har god Tid. Og vi har ikke saa mange Dage at snakke sammen i. Jeg tænker, jeg nu med det allerførste kan rejse og tage tilbage til København.

RAGNA

Rejse?

OTTO KALL

Ja. Jeg er allerede kommen mig rigtig godt, synes jeg. Jeg har haft et Udbytte af mit Ophold, der gaar langt over min Forventning. Men lad det foreløbig blive mellem os.

RAGNA

Jamen — det kan du jo ikke mene for Alvor.

OTTO KALL

Jo, saa min Sanden gør jeg det. Troede du maaske, jeg var kommen for at spise Naadsensbrød her i Huset Resten af min Levetid. Troede du det?

RAGNA

Jeg tror, Far og Mor har ment det.

OTTO KALL

Men du? Hvad troede du?

RAGNA

Jeg veed ikke rigtig, hvad jeg har troet. Du er jo syg, Onkel.

OTTO KALL

Ja. Og netop derfor vilde I saamænd allesammen snart blive kede af mig. Det er ikke morsomt at have saadan et *Memento mori* trissende rundt i Huset. Du har nu været

saa skikkelig at agere Briller for mig idag. Men hvorlænge vilde du holde det ud? Saadan en ung Pige har andet at bruge sine smukke Øjne til.

RAGNA

Jeg læser virkelig gerne for dig, Onkel, naar du bryder dig om det. Saa dersom det er af den Grund, du —.

OTTO KALL

Nej, det er det ikke. Det er ikke af den Grund. Men jeg er alligevel glad for, hvad du der siger. Jeg vil betro dig, — jeg har selv haft en Fornemmelse af, at vi to vist nok kunde komme ud af det med hinanden. (Prøvende) Ræk mig din Pote, Ragna!

RAGNA

(rækker ham tillidsfuldt sin Haand over Bordet.)

OTTO KALL

Sikken stærk og hvid og uskyldig Jomfruhaand. Og du er virkelig slet ikke bange for at lade den ligge her i min berygtede Forbrydernæve?

RAGNA

(ryster frimodig paa Hovedet.)

OTTO KALL

Men veed du nu ogsaa rigtig, hvad for

Misgerninger den har begaaet? Nej, det veed du naturligvis ikke. Og det er ogsaa bedst at tie stille med det.

RAGNA

Dersom du mener dine Bøger, Onkel, saa kender jeg dem allesammen. Baade dine og de andres fra den Tid.

OTTO KALL
(slipper hendes Haand)

Hvad siger du? Hvad maa jeg høre? Du — en ung Pige — en kongelig Embedsmands Datter — tilstaar dig udenvidere skyldig i en saa uhørt Forbrydelse. Smudsliteratur, — Bohêmer og Pirater — fordømte af Samtid og Eftertid!

RAGNA

Du maa ogsaa helst lade være med at snakke om det til de andre.

OTTO KALL

Se-se! Du tør endogsaa have en Hemmelighed sammen med mig gamle Tugthuskandidat! (Bøjer sig atter over imod hende) Hvad skal jeg tænke om dig, Ragna? — (Der høres Stemmer og Lyd af Aarer nede fra Aaen) — For Pokker! Nu er vores Fred allerede forbi.

RAGNA
(rejser sig i Uro)

Det er Frits og Harald.

OTTO KALL

Harald? Hvem er det?

RAGNA
(bliver rød)

Harald Grunnert.

OTTO KALL

Aa — I er paa Fornavn!

ANDEN SCENE

(FRITS og HARALD GRUNNERT lægger til med en Baad ved Broen og kommer op i Haven, den første med Fiskestang, den anden med Bøsse.)

FRITS
(til RAGNA, der er paa Vej ind)

Kan du ikke skaffe lidt Sodavand og Whisky herud. Vi er frygtelig nødlidende.

RAGNA

Jeg skal sige det til Jomfru Andersen. (Ind)

FRITS
(faar Øje paa Onkelen)

Saa — for tusind Syger! Sidder han nu ikke der igen!

HARALD GRUNNERT
(der har fulgt Ragna med Øjnene)

Lad os hellere gaa ind. Din Onkel virker saa uhyggeligt paa mig.

FRITS

Ogsaa paa mig, kan jeg forsikre dig! Der farer en veritabel Morddjævel i mig, hvergang jeg ser ham. Han vækker min Blodtørst. Jeg føler en Forpligtelse til at ærgre ham ihjel hurtigst muligt. Kom! Lad os se at faa Livet af ham! (Træder nærmere) Vel mødt igen, Onkel! Maa jeg forestille —

OTTO KALL

Behøves ikke. Det er besørget. Deres Navn er Grunnert, ikke sandt?

HARALD GRUNNERT
(hilser tavs og paa Afstand.)

OTTO KALL

D'Herrer har været ude paa Strandhugst. (Til Frits) Og bringer Bytte hjem til Mors Køkken?

FRITS

Ogsaa det ja! Fem fede Aborrer og to Moseænder. En komplet Dinér!

(En Pige bringer en Bakke med Sifon, Whiskyflaske og Glas. Frits og Harald Grunnert tager Plads ved Bordet.
Kort efter viser Ragna sig igen, men bliver staaende paa Trappen.)

FRITS
(blander et Glas)

Det kan jo ikke nytte at byde dig, Onkel. Det er jo forbudne Varer. (Skæver hemmeligt til Harald Grunnert med en Grimace) Du har vel forresten ikke

altid stillet dig saa afvisende til de smaa Genstande?

RAGNA
(hvisker, rød i Hovedet)

Frits!

OTTO KALL

Giv mig kun et Glas med!

FRITS

Er det Alvor?

OTTO KALL

Naturligvis! Skænk op!

FRITS

Vel! Paa eget Ansvar, Onkel! Jeg toer mine Hænder! ... Skaal da! Leve Dionysos! Leve Sommerguden! Glædebringeren! Skaal!

OTTO KALL

Du maa tilgive mig, min Dreng. Jeg hører til den gamle Skole og kan ikke tage en Slurk Fusel saa højtidelig. Jeg drikker paa en god Stolegang!

(FRITS og HARALD GRUNNERT ser lidt forlegne til Verandatrappen. Bryder derpaa ud i en overbærende Latter.)

OTTO KALL

Lad os saa høre! Hvor kommer I fra?

FRITS
(tænder en Cigaret)

Vi kommer ude fra de Saliges Øer, Onkel.

OTTO KALL

De Saliges Øer? Det lyder som Navnet paa en Beværtning.

FRITS

Saadan kalder vi fem smaa Græsholme ude i Fjordmundingen.

OTTO KALL

Naa saadan! Og der har I tilbragt hele Eftermiddagen?

FRITS

Ja — som Amfibier. Snart i Vandet, snart paa Land. Men det begriber du vel ikke. Du har rimeligvis aldrig undt dig selv den guddommelige Nydelse at ligge i en frisk Høstak og tage Solbad. I din Tid havde man vigtigere Ting i Hovedet.

OTTO KALL

Naa, vi var vel paa vores Vis ogsaa Idrætsmænd. Men det var rigtignok en anden Slags Aborrer og Ferskvandsænder, vi dengang gik paa Jagt efter.

FRITS

Ja vel! Der gaar Sagn om det. I drev Menneskejagt — ikke sandt? I forlystede jer med literær Kannibalisme. Flaaede og ristede jeres Medmennesker levende. — Der var nok dem, der ikke engang skaanede deres egne Slægtninge.

OTTO KALL

Lad mig faa en Cigaret!

FRITS

Men det er dig jo strengt forbudt at ryge.

OTTO KALL

Giv mig en alligevel!

FRITS
(byder ham tøvende sit Etui)

Jeg kender dig ikke igen, Onkel. Der er foregaaet en Forvandling med dig i de sidste Dage.

OTTO KALL

Jeg begynder at komme mig, skal jeg sige dig.

FRITS
(skuffet)

Virkelig? — Luftforandringen maaske?

OTTO KALL

Lad os sige det. Forandrede Omgivelser i det hele. Du har f. Eks. ogsaa nogen Fortjeneste deraf, min kære Nevø! Bekendtskabet med dig har virkelig styrket og forfrisket mig.

FRITS

Takker for Æren! Jeg overlader den dog gerne til Ragna. Hende tilkommer den vist

OTTO KALL

De Saliges Øer? Det lyder som Navnet paa en Beværtning.

FRITS

Saadan kalder vi fem smaa Græsholme ude i Fjordmundingen.

OTTO KALL

Naa saadan! Og der har I tilbragt hele Eftermiddagen?

FRITS

Ja — som Amfibier. Snart i Vandet, snart paa Land. Men det begriber du vel ikke. Du har rimeligvis aldrig undt dig selv den guddommelige Nydelse at ligge i en frisk Høstak og tage Solbad. I din Tid havde man vigtigere Ting i Hovedet.

OTTO KALL

Naa, vi var vel paa vores Vis ogsaa Idrætsmænd. Men det var rigtignok en anden Slags Aborrer og Ferskvandsænder, vi dengang gik paa Jagt efter.

FRITS

Ja vel! Der gaar Sagn om det. I drev Menneskejagt — ikke sandt? I forlystede jer med literær Kannibalisme. Flaaede og ristede jeres Medmennesker levende. — Der var nok dem, der ikke engang skaanede deres egne Slægtninge.

OTTO KALL

Lad mig faa en Cigaret!

FRITS

Men det er dig jo strengt forbudt at ryge.

OTTO KALL

Giv mig en alligevel!

FRITS
(byder ham tøvende sit Etui)

Jeg kender dig ikke igen, Onkel. Der er foregaaet en Forvandling med dig i de sidste Dage.

OTTO KALL

Jeg begynder at komme mig, skal jeg sige dig.

FRITS
(skuffet)

Virkelig? — Luftforandringen maaske?

OTTO KALL

Lad os sige det. Forandrede Omgivelser i det hele. Du har f. Eks. ogsaa nogen Fortjeneste deraf, min kære Nevø! Bekendtskabet med dig har virkelig styrket og forfrisket mig.

FRITS

Takker for Æren! Jeg overlader den dog gerne til Ragna. Hende tilkommer den vist

ogsaa mere. (Kaster et Blik om paa RAGNA, der har taget Plads paa et af de nederste Trappetrin.) Hvad har I siddet her og underholdt jer med?

OTTO KALL

Vi har saamænd ogsaa sværmet. Vi har taget Solbad i Straalerne fra dine Yndlingsdigteres Aand. Det var, ved Gud, ogsaa lummert.

FRITS
(tager en af Bøgerne)

Se, se! Jens Kjærs Digte. (Til HARALD GRUNNERT) Det er ham, jeg har talt til dig om. Ham maa du endelig læse. Komplet Naturbegavelse. Lige fra Muldjorden. (Blader i Bogen) Bare saadan et Par henkastede Linjer — han kalder dem »Sang ved Ploven«. (Til OTTO KALL) Du tillader vel nok, jeg læser dem op.

OTTO KALL

Gud bevares!

FRITS
(læser)

Jeg hører, de siger, det stormer herude,
at Skovens Blade falder for Byger fra Øst;
at Lærken har tystnet, at Uglerne tude
og Gammelfolket jamrer over Gigt. Det er Høst.

Jeg mærker det ikke. Jeg ejer hist omme
mit eget lille Solskin, saa varmt og saa lyst.
Det kigger ad Vinduet ud ved mit Komme,
det møder mig i Fremmerset og ler ved mit Bryst.

Det Solskin mig fylder, det sprænger mig næsten,
det straaler i mit Hjerte, det synger i mit Blod.
Ved Gry og ved Aften, i Regnen og Blæsten,
et Atterskær der strømmer hele Verden imod.

(Spodsk) Ikke sandt, Onkel? Det er endelig igen Poesi! Det er Følelse! Det er en Smule Skønhed!

OTTO KALL

(sidder med Hænderne paa Stokkeknappen og stirrer stift ud i Luften uden at svare)

FRITS

(bläder frem i Bogen)

Her er denne: »Solnedgang paa Havet«. En henrivende Marine! (Læser med stigende Optagethed)

Nu skifted Havet sin Kappe,
den lysende blaa
blev skummel og graa,
et skældækket Panser
en Brynje af Staal,
der luer i Solildens Aftenbaal.

Det er Optakten. (Blader) Saa kommer Skildringen af, hvordan Stormen og Solbranden vokser. Læg Mærke til det kræsne Ordvalg!

Hør Bølgernes Skrig!
Som fraadende Munde,
der aabner og lukker for blodfyldte Svælg;
som kæmpende Hunde,
hvis Rygbørster flyr fra den flængede Bælg, —
de knurrer og glammer
i Vellyst og Jammer,
mens Himmel og Hav staar i Flammer.

Er det ikke vidunderligt levende? Og den Rytme! Man har aldeles Fornemmelsen af at staa paa et gyngende Skibsdæk. — (Drillende) Hvad siger du, Onkel?

OTTO KALL

Du har ganske Ret. Jeg begynder virkelig at faa Kvalme.

(FRITS og HARALD GRUNNERT ser et Øjeblik paa hinanden. Ler derpaa medlidende.)

FRITS

(løfter sit Glas)

Skaal, Onkel! Du er uforbederlig!

OTTO KALL

(slaar ham rasende Glasset ud af Haanden)

Hvem siger din Hvalp Skaal til? . . . Du skulde ikke glemme, hvem du taler til. Og maaske vi saa kan blive fri for mere af den Lirumlarum. Det skal være Poesi! Ordskvalder er det! Artistgøgl! Behændighedskunster! Jeg skider paa den Ungdom, der la'r sig byde saadan noget Bavl!

(FRITS og HARALD GRUNNERT er sprunget op med truende Holdning.)

OTTO KALL

(fortsætter uanfægtet)

Skønhed! Aa, Gud hjælpe os! (Skogrer) I er nøjsomme, stakkels Børn! I vil snakke om Skønhed og har aldrig saa meget som været med til at slaa en Smule Dumhed for Panden. I ligner godt nok jeres Ophav, salig

Konferensraaden paa Frederiksberg og de andre dionysiske Bedsteborgere paa det danske Parnas. Skønhed! Ja vel! Skal jeg sige jer, hvad der er skønt... ja hvad der er det skønneste i Verden? Aa nej! I begriber det dog ikke, I sølle Belletrister! Men jeg skal sige jer, hvad der er det usleste, det lumpneste, det mest nederdrægtige af alt. Det er at sidde som traurige Aber med Hovedet paaskæve og lyske sig, naar der rundtom i Verden staar Kamp paa Liv og Død for Menneskenes Frihed. Og I vil kaldes Ungdom! Det skal være Fremtiden! Paa Skraldevognen med jer! Der hører I hjemme!

FRITS
(til Harald Grunnert)

Jeg maa paa Husets Vegne gøre dig en Undskyldning for dette Brud paa god Tone. Onkel har aabenbart bedst af at være lidt alene. Lad os gaa ind!

(De gaar ind. — Ragna, der under hele dette Optrin har siddet ganske ubevægelig med Haanden under Kinden, rejser sig og vender Harald Grunnert Ryggen, da han kommer forbi, idet hun selv gaar hen mod Baggrunden. Længere Pavse.)

TREDJE SCENE

RAGNA
(kommer hen til Bordet)

Saa er der jo ikke mere, jeg skal hjælpe dig med?

OTTO KALL

Gaar du fra mig?

RAGNA

Jeg maa ind.

OTTO KALL

Er du vred paa mig? Jeg bar mig dumt ad. Det er detteher Skab. (Støder til Bakken med Drikkevarerne) Det render mig i Hovedet nu. — Og saa kan jeg forresten ikke lide din Broder. Det vil jeg ærlig tilstaa.

RAGNA

Jeg heller ikke.

OTTO KALL
(stirrer paa hende)

Mener du, hvad du der siger?

RAGNA

Jeg hader Frits.

OTTO KALL

Det er et stort Ord, Ragna. Hvordan skal jeg forstaa det?

RAGNA

Det kan du ikke forstaa. Og det skal vi heller ikke tale om.

OTTO KALL

Sæt dig lidt hos mig, du underlige Pige!

RAGNA

Jeg maa gaa. (Bliver dog staaende. Ny Pavse) Vil du give mig Lov til at spørge dig om en Ting?

OTTO KALL

Alt hvad du vil, mit Barn!

RAGNA

Du kan jo lade være med at svare, dersom du synes, jeg bliver for nærgaaende.

OTTO KALL

Spørg du bare!

RAGNA

Hvordan mærkede du, Onkel ... jeg mener, hvordan kunde du i Grunden vide, at du var Digter?

OTTO KALL

Hør, maa jeg være fri for den dumme Titel! Digter! Det var engang Menneskenes højeste Æresnavn. I Rang med Jødernes Dommer og Profet. Men siden enhver sølle Versemager er begyndt at pynte sig med den, er den falden i Kurs. Den svarer nutildags omtrent til Kancelliraadstitlen i den borgerlige Rangforordning.

RAGNA

Hvad vil du da kaldes?

OTTO KALL

Kald mig en ærlig Soldat. Korporal, om du vil. Det svarer nogenlunde til min Fortjeneste. — (En Tanke slaar ængstende ned i ham) Men sig mig engang, hvorfor bryder du dig i Grunden om at vide, hvordan jeg kom paa de Skrivenykker?

RAGNA
(undvigende)

Aa — jeg veed saamænd ikke.

OTTO KALL

Du tænker da for Guds Skyld ikke selv paa —

RAGNA
(bliver rød)

Aa Snak, Onkel! Det er der ikke Tale om.

OTTO KALL
(ser længe paa hende)

Sæt dig ned, min Pige! Jeg faar saa skrækkelig ondt i Benene af at se dig staa der op og ned.

RAGNA
(sætter sig modstandsløs.)

OTTO KALL
(bøjer sig frem imod hende over Bordet)

Ragna, vi to har jo i Forvejen en Hemmelighed sammen. Du kan derfor godt betro dig til mig. Jeg skal ingenting røbe.

RAGNA
(forvirret)

Det er ikke noget. Du kan tro mig, naar jeg siger det.

OTTO KALL

Ja ja, Ragna. Saa snakker vi altsaa om noget andet. — Og nu skal jeg gerne fortælle dig lidt om mig selv. Det føler jeg netop Trang til. Som jeg sagde dig før, — jeg har en Fornemmelse af, at vi to nok kan komme til at forstaa hinanden. Lad os saa bruge Tiden, mens vi har den. Det bliver maaske sidste Gang, vi faar Lejlighed til rigtig at snakke sammen.

RAGNA

Jamen, Onkel — det kan jo ikke være dit Alvor, at du vil rejse.

OTTO KALL

Jo, en af de allerførste Dage. Maaske allerede imorgen.

RAGNA

Imorgen! Imorgen, Onkel? ... Men hvorfor er du saa kommen?

OTTO KALL

Du gør saa mange Spørgsmaal, min Pige. Dennegang maa du nu have Svaret tilgode. Du er ogsaa for ung til at forstaa det. (I uvil-

kaarligt Udbrud) Døden har haardere Øjne, Ragna, end vi tidt i Ungdommen vil tro. (Fatter sig) Naa, men det var altsaa det, jeg skulde fortælle dig, hvordan det gik til, at jeg slog mig paa Krigshaandteringen. Ser du, alt det, vi tilsammen kalder for vores Skæbne, det ligger os i Blodet, plejer man at sige, i Maven, i Lunger, Lever o. s. v., og det kan nu være rigtigt nok; men Tilfældet skylder vi dog ogsaa noget. For mit Vedkommende — tror jeg nok — var det Forholdet til en Ungdomsven, der blev den afgørende Hændelse i mit Liv. Vi lærte hinanden at kende i Studentertiden, og han var vistnok det Menneske, jeg har holdt mest af. Vi var uadskillelige dengang. Vi læste de samme Bøger, begejstredes for de samme Ideer og traadte ogsaa omtrent samtidig frem for Offenligheden. Min Ven var en fortræffelig Taler og desuden et ualmindelig smukt Menneske. Naar han stod paa en Talerstol, var der noget over ham af en ung Gud, der styrede Menneskenes Fremtidsskæbne. — Men saa skete der det, at han gik hen og forlovede sig. Ja, nu ser du paa mig; men jeg har slet ikke i Sinde at sige noget ondt om selve Tingen. Men han og jeg, vi havde højtideligt lovet hinanden at ville slaa os gennem Verden som frie Svende og frelse Mænd, og nu gik han hen og lod sig gøre til Embedsmand for at kunne gifte sig. Naa, og saa gik

det, som det plejer at gaa. Har man først rakt Borgerskabet en Finger, tager det snart baade Haand og Hjerte. Der var ikke gaaet mange Aar, saa vendte han sig ganske aabenlyst mod sin Fortid. Det vil sige, han slog sig paa det »ædle« Frisind, — det nøjsomme. Han optraadte som Medforkynder af dette ferske Retskaffenhedsevangelium, som nu helt har afløst Frihedens. Dengang han i de Faareklæder begyndte at lange ud efter sine forrige Venner med Æselsspark, — da fornam jeg for første Gang rigtig den uudholdelige Kløe under Neglerødderne, der gjorde mig til Skribent.

RAGNA

Hvad blev der siden af den Mand?

OTTO KALL

Aa du — han blev en stor Mand. Folk, der lærer Menneskene Nøjsomhed, er altid sikre paa Popularitet. Han troner nu i Nationens Bevidsthed som en Ideal-Gestalt, en Mønster-Demokrat — en Slags Tamburmajor i den skikkelige Borgervæbning, der nu er bleven Frihedens Livvagt herhjemme.

RAGNA

Den Mand, du der taler om, — det er Far, ikke sandt?

OTTO KALL

Hvor falder du paa det?

RAGNA

Det er Far. Du kan godt sige det.

OTTO KALL

Og jeg spørger dig: hvor kommer du paa de Tanker?

RAGNA

Jeg veed jo, at du og Far var Venner, da I var unge.

OTTO KALL

Jeg havde dengang mange Venner.

RAGNA

Men ingen som Far.

OTTO KALL

Maaske. — Men nu skal du lægge Mærke til en Ting. Det har ikke været min Mening at kaste mindste Skygge paa min Ungdomsven. Det er mig af mere end een Grund om at gøre, at du forstaar det. Han handlede i god Tro. Det var hans Overbevisning, at han tjente ikke alene sig selv men ogsaa sine Medmennesker bedst ved at gaa over i Idyllen. Han var sig knap nok noget Frafald bevidst, tror jeg.

RAGNA

Der var en Tid, da du dømte anderledes, Onkel.

OTTO KALL

Hvad veed du om det?

RAGNA

Jeg sagde dig jo, jeg har læst dine Bøger.

OTTO KALL

Men har du ogsaa rigtig forstaaet, hvad du har læst? Jeg siger dig: lad os ikke være for hastige til at forstaa! Lad os frem for alt ikke glemme, naar vi dømmer vore Medmennesker, at vi allesammen sidder inde med en vidunderlig Evne til at bedrage os selv. Der er jo Folk, hvis Bevidsthed er indrettet som en formelig Garderobe til Selvbesmykkelse, . . . en Slags Kamælæon-Bevidsthed, som i enhver Situation instinktmæssig bringer dem i den skønneste Harmoni med sig selv.

RAGNA

Det, du siger der, forstaar jeg ikke.

OTTO KALL

Forstaar du det ikke? Hvordan skal jeg da forklare mig? . . . Jo se! Du kender det, at En sidder i sine egne Tanker og til Plage for andre Folk i Stuen bliver ved at klapre med

en eller anden Ting, en Papirkniv f. Eks., som han slaar mod Bordpladen. Det kan tilsidst blive helt irriterende at høre paa; man begriber ikke, at Mennesket selv kan holde det ud. Men Hemmeligheden er den, at for ham forvandler Spektaklet sig til Vellyd, bliver til Toner og Melodi og bringer ham i en behagelig drømmende Tilstand. Derfor bliver Folk altid saa krænkede, naar man beder dem om at holde op med den Slags Forstyrrelse. — — Forstaar du mig nu? I Grunden lever vi allesammen mer eller mindre i en saadan lykkelig Indbildning. Livet vilde vistnok ikke være til at udholde for os, dersom vi ikke ejede denne gudsvelsignede Evne til at kunne lytte Musik ud af det Spektakel, vi selv laver.

RAGNA

Hvorfor snakker du til mig paa den Maade?

OTTO KALL

Hvordan mener du?

RAGNA

Da du før talte med Frits, talte du anderledes. Og dengang forstod jeg dig bedre.

OTTO KALL

(ser igen længe paa hende)

Saa dengang forstod du mig bedre! (Lægger sig frem imod hende, dæmper Stemmen) Naar jeg bare rigtig

vidste, hvad jeg turde tro om dig, Ragna! Men du gør vel i at være tavs. Man kan aldrig være forsigtig nok med at udlevere sin Fortrolighed. Vær mistænksom! Gør en Røverkule af dit Hjerte! Det skaffer Fred. — (Trækker sig igen tilbage) Men nu skal du alligevel vide, hvad jeg tænker om dig. Jeg tror, du i Øjeblikket staar overfor en vanskelig Afgørelse og trænger til et Venneraad. Har jeg ikke Ret?

RAGNA
(nikker med bortvendt Ansigt)

OTTO KALL

Derfor er det ogsaa, jeg har talt til dig, som jeg har. Jeg har villet sige dig, at hvad det saa er, du gemmer paa, — gør ikke noget overilet! Prøv nøje dig selv, Ragna, før du giver dig Eventyret ivold! Jeg kan tale lidt med om, hvad det koster at gøre sig til sin egen Lovgiver — og jeg siger dig: betænk dig vel! Betænk dig tusinde Gange! Prøv dit Hjerte indtil de inderste Tvivl, den allersidste Frygt. Vi har i Forvejen nok af disse Stuefugle, der skuffer sig selv ... disse pjuskede Smaasiskener, der flagrer ud af Buret med vidtløftige Drømme om Erobring men straks ved den første Storm hænger med Næbet og længes tilbage bag Tremmerne. Jeg siger dig: vær frem for alt ganske desillusioneret. Gør dig klart, hvad

den gaar ud til, der bryder med det borgerlige Samfund. Tro først og fremmest aldrig paa nogen Forsoning. Saalænge du er stærk, vil Borgerskabet maaske lukke sine onde Øjne i og med et falskt Smil bære over med din Selvraadighed. Men ve dig, min Pige, i det Øjeblik, du snubler! ... Bild dig endelig heller ikke ind, at dine mulige Fortjenester vil blive regnet dig tilgode. Der er netop ingenting, som mindre vil blive tilgivet dig, end om du ovenikøbet skulde faa Held til at udrette noget godt og nyttigt for dine Medmennesker. Man vil uden mange Omstændigheder tilegne sig Udbyttet af dit Livs Møje, og naar det er bleven Almenejendom, vendes det imod dig som en Giftbrod: Herregud, det var jo ikke engang dit eget! ... Glem heller ikke, at du vil være fredløs ikke alene, saa længe du lever, men ogsaa efter din Død. Lad ogsaa Naboer og Genboer maaske have glemt dig, endnu før du er begravet. I din egen Slægts Erindring vil du leve som en evig Forbandet. De vil tænke paa dig som en, der flakker hvileløst om mellem Himmel og Jord — en uhjælpelig Fordømt. De vil se dig optaget i det blege, vilde Spøgelsetog af uforløste Sjæle, der jager gennem fromme Borgerfolks Drømme og faar dem til at korse sig i selvretfærdig Rædsel. Endnu i tredje og fjerde Led vil der staa Gru af dit

stakkels Navn ... (Afbrydende sig selv.) Hys! Der er din Mor!

FJERDE SCENE

FRU NORDBY
(kommer indefra)

Hvad skal det sige? Sidder du her, Ragna! Og er ikke paaklædt endnu.

RAGNA
(rejser sig tavs.)

FRU NORDBY

Vil du nu skynde dig lidt. — Vi kan vente Vognen hvert Øjeblik.

RAGNA

Jeg tager ikke med.

FRU NORDBY
(ser fra den ene til den anden)

Hvad skal det sige?

RAGNA

Jeg bliver hjemme. Jeg har Hovedpine.

FRU NORDBY

Snak! Lad os være fri for det Skaberi. Skynd dig op og klæd dig paa.

RAGNA

Jeg siger dig jo, jeg tager ikke med. Og du kan da ikke tvinge mig. (Gaar ind.)

FRU NORDBY

(ser tvivlraadig efter hende; derpaa hen paa Otto Kall)

Hvad har du gjort ved Barnet? Hun saae virkelig daarlig ud.

OTTO KALL

Vi har siddet og læst i Frits' Bøger. De er jo noget angribende.

FRU NORDBY

Hun var jo ganske bleg!

OTTO KALL

Ja, de slaar sig paa Mellemgulvet.

FRU NORDBY

(opdager Whiskyflasken)

Har I siddet og drukket? Du er saa oprømt, synes jeg.

OTTO KALL

Det var din Søn og hans Ven, der gjorde sig tilgode. Og saa fik jeg Lyst til at drikke de unge Mennesker paa Pelsen. Fanden ta' mig, om jeg ikke tror, jeg selv fik lidt for meget.

FRU NORDBY

(vender sig fra ham med Afsky)

Du er ... den, du altid har været.

FEMTE SCENE

(Inde fra Haven kommer PASTOR JOHANSSEN, en ældre, svær og fuldblodig Mand, og ADJUNKT MØLLER, en yngre Mand, begge med Overfrakker paa Armen.

(Det er begyndt at aftnes. Et rødligt Solnedgangsskær fylder efterhaanden Scenen.)

PASTOR JOHANSSEN
(taler med let jysk Accent)

Godaften, Fru Nordby. De undskylder, vi kommer gennem Haven. Men Møller der var saa højrøstet og kom med saadan haarrejsende Snak midt paa Gaden, saa Folk ligefrem vendte sig om efter os.

ADJUNKT MØLLER
(hilser ærbødigt paa Fruen)

Jeg behøver forhaabenlig ikke at forsvare mig! Det var Pastor Johanssen, som gerne vilde i Skyggen.

PASTOR JOHANSSEN

Lad os saa snakke om noget andet. Vi har faaet Ordre fra Vejlbygaard til at stille her til Afhentning Klokken halvotte. De veed det maaske?

FRU NORDBY

Ja, Etatsraaden telefonerede herind, at han vilde sende Vogn.

PASTOR JOHANSSEN

Ja, er det ikke det, jeg altid siger — han er virkelig Etatsraad. (Ler selv men standser, idet han faar Øje paa Otto Kall henne paa Bænken) Se-se!

ADJUNKT MØLLER
(gør den samme Opdagelse)

Ah!

FRU NORDBY
(flygtigt forestillende)

Min Broder — Pastor Johanssen, Adjunkt Møller.

PASTOR JOHANSSEN
(overvinder sig til en Henvendelse)

Vi er jo forresten ikke helt fremmede for hinanden, Hr. Kall. Men der er rigtignok løbet en Del smudsigt Vand i Stranden, siden vi saaes.

OTTO KALL
(som om han huskede sig om)

Jeg erindrer det ikke.

PASTOR JOHANSSEN

Aa jo — naar jeg minder Dem om Regensens fjerde Gang, saa husker De mig nok. Karl Johanssen hedder jeg.

OTTO KALL
(nærmer sig)

De maa ganske sikkert tage fejl. Jeg har kun kendt een Karl Johanssen. Men han var

ivrig Kierkegaardianer og havde højtidelig svoret, at han aldrig vilde være Præst i Statskirken.

PASTOR JOHANSSEN
(smiler overbærende)

Vi har jo alle haft vore Børnesygdomme, Hr. Kall. (Vender sig fra ham) Der er de Stakler, der aldrig kommer over dem.

FRU NORDBY
(til Otto Kall)

Det begynder at blive køligt. Du skulde gaa ind paa dit Værelse.

OTTO KALL

Tak, jeg har det rigtig godt.

ADJUNKT MØLLER
(med et forsigtigt Smil)

Tænk! Har De ogsaa været Kierkegaardianer, Pastor Johanssen.

PASTOR JOHANSSEN

Ja jeg har saamænd saa. (Ler støjende.) Og det ogsaa af de rigtig højnæsede.

OTTO KALL

Ja dengang var det nu Moden. Ligesom det var det for Støvlernes Vedkommende. Nu er det igen de bredsnudede.

PASTOR JOHANSSEN
(som om han ikke har hørt noget)

Vi lever — Gud ske Lov! — i en rig og skøn Udviklingens Tid. Det gælder vel ikke mindst for Kirkelivets Vedkommende. Men Folk, der ikke kan vinde med i Udviklingen, føler sig forraadt af Tiden. De kalder deres Forstokkethed for Troskab mod Ungdomsidealerne. Det er den gamle Historie.

OTTO KALL

Naturligvis, det gælder om at sørge for, at Ens personlige Udvikling smukt holder Trit med Tidens. Der skal af og til lidt Behændighedskunst til. Men det lønner sig. (Gaar bort mod Baggrunden.)

PASTOR JOHANSSEN
(ryster medlidende paa Hovedet)

Ak ja! Ak ja! (Ser paa sit Ur) Nu skulde vi vel ellers snart afsted.

ADJUNKT MØLLER
(med sin Næseklemmer i Haanden)

Undskyld, Pastor Johanssen, De kaldte før den Vækkelse, der skyldes Kierkegaard, for en Sygdom. Det kan De dog umuligt mene.

PASTOR JOHANSSEN

Jo, saamænd gør jeg saa. Det var en Feberrasen, en Overspændthed, der stammede fra

gammel Usundhed i vort Kirkesamfund. Den Ting er vis nok. Det har jeg forresten med al ønskelig Tydelighed udviklet andetsteds.

ADJUNKT MØLLER

Maa jeg dog have Lov til at pointere —

PASTOR JOHANSSEN

Nej, det veed Gud, De ikke maa, lille Møller. For om den Ting er der altsaa sagt, hvad der skal og bør siges. Og nu skulde vi vel heller ikke spolere den skønne Sommeraften, Vorherre her har skænket os, med mere taabelig Snak.

(REKTOREN kommer indefra tilligemed HARALD GRUNNERT og FRITS. Hilsner og Haandtryk.

OTTO KALL holder sig under dette og det følgende stadig helt i Baggrunden.)

REKTOREN

Jeg synes, I var saa ivrige. Hvad talte I om?

PASTOR JOHANSSEN

Det var Møller; han er altid saa hed i Hovedet. Jeg fortalte netop din Kone, hvordan jeg paa Vejen herhen hele Tiden maatte gaa og tysse paa ham, saadan oprørsk Tale førte han midt paa aaben Gade. Du kan tænke dig, — Møller erklærer sig nu rent ud for at være overbevist Anarkist. Endogsaa »overbevist«. Mindre kan ikke gøre det.

REKTOREN
(smaaler)

Naa, Adjunkt Møller mener det jo aldrig saa slemt, som han siger.

ADJUNKT MØLLER
(saaret)

Jeg ønsker dog dertil at gøre den Bemærkning ... Jeg finder ...

PASTOR JOHANSSEN

Hvad finder De, lille Møller?

ADJUNKT MØLLER

Det er min Overbevisning, at der i Anarkisternes personlige Trang til Selvopofrelse er noget ideelt, som jeg bøjer mig for.

REKTOREN

Mener De virkelig det?

PASTOR JOHANSSEN

Der hører du! Jeg er vis paa, Møller gaar i Theselskab med Dynamitpatroner i Baglommen.

FRU NORDBY
(træder til)

Er det dog ikke lidt betænkeligt at udtale den Slags Anskuelser, Adjunkt Møller? Det kommer let til at lyde som et Forsvar for Mord og anden Forbrydelse.

ADJUNKT MØLLER

Jeg skal dertil bemærke, Frue, at det politiske Mord, anvendt som yderste Nødværgemiddel, altid af Historien —

PASTOR JOHANSSEN
(afbryder ham)

Nu maa De ikke forsnakke Dem. De kunde let komme til at sige mere, end De kan staa ved. Som ung Familjefader med fire Børn har De vist heller ikke Raad til at holde den Slags Meninger.

ADJUNKT MØLLER
(opirret)

De kender jo slet ikke mine Meninger, Pastor Johanssen. De giver mig jo aldrig Lov til at tale ud. Vi unge kan dog ogsaa have noget at sige, som det kan være værd at høre paa.

PASTOR JOHANSSEN

Jeg begynder virkelig at tvivle om det.

ADJUNKT MØLLER

Gjorde De ogsaa det, da De var ung? Jeg veed ikke bedre, end at De tværtimod selv forlangte Deres Mening respekteret uden Hensyn til Deres Alder. Var De maaske ikke med til paa Deres Omraade at opponere mod det bestaaende, og det endda ret eftertrykkeligt?

PASTOR JOHANSSEN

Jo, og derfor kan I unge nu spare jer Ulejligheden. Hvad der skulde gøres for at skaffe Luft og friske Lunger herhjemme, er gjort. Vi ældre har taget det paa vores Skuldre. Og I veed nok: at ville gøre gjort Gerning om igen, det er Abekattestreger. Og Tidsspilde. Jeg synes, I nu maa have andet at tage jer til.

ADJUNKT MØLLER

Jeg ønsker her at pointere —

PASTOR JOHANSSEN

Næ, lad være med at pointere, Møller. Det er ogsaa saadan en overflødig Luksus, naar man ikke udtrykkelig har Bemyndigelsen. Jeg kender Folk, der har pointeret sig fra Hus og Hjem og lige ind i Fattiggaarden, — det er der ingen Glæde ved. (Ler selv højlydt.)

REKTOREN

Aa, I to Kamphaner! Vil I værs'god holde Fred, saalænge I er hos mig.

JOMFRU ANDERSEN

(kommer frem paa Verandatrappen og melder)

Vognen er her.

REKTOREN

Saa afsted! (Ser sig søgende omkring) Hvor er Ragna?

FRU NORDBY

Ragna bliver hjemme. Hun følte sig ikke rigtig vel.

HARALD GRUNNERT

Er Frøken Ragna syg? Men hun var her jo for lidt siden.

FRU NORDBY

Naa — syg! Et lille Ildebefindende. Imorgen er det nok ovre. (Sagte til JFR. ANDERSEN, der lægger hende et Køreslag over Skuldrene) Vil De sætte Hr. Kalls varme Mælk ind paa hans Værelse, saasnart vi er kørt, og sørge for, at han kommer i Seng. Hvordan er den Whiskyflaske kommen herud?

JOMFRU ANDERSEN

Det var Kandidaten, der rekvirerede den.

FRU NORDBY

Det var meget ubetænksomt af Dem at udlevere den. Det maa ikke gentage sig, naar min Broder er tilstede.

REKTOREN

Er vi saa færdige? Johanssen og Møller skal dømmes til at sidde sammen og holde hinanden i Haanden paa hele Turen. Det skal være deres Straf for Brud paa Husfreden.

(De gaar alle ind.)

HARALD GRUNNERT
(holder Frits tilbage)

Gør mig en Tjeneste. Laan mig din Baad. Jeg vil helst tage hjem alene.

FRITS
(lægger deltagende Haanden paa hans Skulder)

Gør nu ingen Dumheder, Harald! Du ser saa ophidset ud.

HARALD GRUNNERT
(som om han ikke har hørt det)

Jeg skal nok være hjemme lige saa tidlig som I. Gør mig blot den Tjeneste at undskylde mig hos de andre.

(Frits gaar ind. Harald Grunnert ned mod Baadebroen.

Otto Kall kommer samtidig frem fra Baggrunden. Han ser et Øjeblik foragtelig efter de bortdragende. Sætter sig derpaa træt paa en Stol og trykker Haanden i Siden, idet hans Ansigt fortrækker sig smerteligt.

Lille Pause. Det sidste Skær af Solnedgangen er ved at svinde. Ude over Engene bølger Taagen. En blodrød Maane løfter sig over Disen.)

JOMFRU ANDERSEN
(kommer tilbage)

Hr. Kalls Aftenmælk er sat ind paa Værelset.

OTTO KALL

Tak. (Prøver forgæves at rejse sig) De kommer vist til at hjælpe mig lidt, Jomfru. Jeg tror, jeg er bleven noget svingelvorn.

JOMFRU ANDERSEN
(tager ham under Armen)

Hr. Kall har ogsaa været saa meget i Luften idag. Og det har været saa trykkende. Hr. Kall skulde have hvilet sig lidt i Eftermiddag.

OTTO KALL
(langsomt paa Vej mod Verandaen)

Ja, ser De, jeg mener nu, jeg faar jo snart Tid nok til at hvile ud. Og der kan maaske endnu være lidt at gøre for en gammel Invalid — tænker jeg altid. Se der! (Standser ved Synet af Maanen. Staar en Tid tavs og ser ud over de dampende Enge) Herregud! Det gamle Elverland! ... Saa fik jeg det at se engang endnu! (Løfter pludselig Hovedet og lytter med et anspændt og bevæget Udtryk) Hør! Kan De høre? ... Trompeter i Luften! Hujen og Skrig! ... Holla! ... Den vilde Jagt!

JOMFRU ANDERSEN
(lytter ogsaa)

Det er Tranerne. Eller Graagæssene kanske. De trækker altid nu i Høstens Tid herind over Fjorden.

OTTO KALL
(stille og højtidelig)

Min Barndoms Livmusik!

JOMFRU ANDERSEN

De varsler om Efteraarsstormene — siger Folk. Det gør saa vemodig.

OTTO KALL

(idet han gaar videre)

Synes De virkelig det, Jomfru? Den Sumpluft stemmer dog alligevel for Brystet.

(Begge ind.)

SJETTE SCENE

(Det er nu helt Aften. Bag et Par Vinduer i den nederste Ende af Rektorboligen ses Lys.

HARALD GRUNNERT, som under det foregaaende har holdt sig skjult nede ved Baadebroen, kommer sagte frem og gaar efter nogen Tøven op ad Verandatrappen. I det samme viser RAGNA sig i Døren.)

RAGNA

(kommer ned)

Jeg hørte dine Skridt paa Gruset.

HARALD GRUNNERT

Du er altsaa slet ikke syg. Jeg tænkte det nok.

RAGNA

Tal ikke saa højt. Lad os gaa ned i Haven.

(De følges ned)

HARALD GRUNNERT

Hvorfor er du bleven hjemme?

RAGNA

Dersom du bliver ved at raabe saadan op, gaar jeg ind igen. — Lad os sætte os her. (Sætter sig ved Bordet) Jeg har selv noget at sige dig.

HARALD GRUNNERT
(forsøger at tage hendes Haand, som hun trækker til sig)

Ragna! Sig mig Sandheden. Pin mig ikke længer!

RAGNA

Ja; jeg vil sige dig det, som det er. Jeg veed nu bestemt, at det aldrig kan blive imellem os, som du har ønsket det.

HARALD GRUNNERT
(i anden Tone)

Endnu igaar sagde du det modsatte.

RAGNA

Det er ogsaa derfor, jeg nu har villet tale med dig.

HARALD GRUNNERT

Imorgen kan du maaske igen være af en anden Mening.

RAGNA

Nej.

HARALD GRUNNERT

Hvad er der da hændet dig i Mellemtiden?

RAGNA

Dersom du bliver ved at tale i den Forhørstone, svarer jeg slet ikke.

HARALD GRUNNERT

Der er altsaa sket noget. (Atter bønfaldende) Ragna!

Jeg forlanger jo kun, at du skal sige mig Sandheden. Og det har jeg dog vel nogen Ret til at forlange af dig. — Er der en anden, du holder af?

RAGNA

Nej. Ikke paa den Maade, du mener.

HARALD GRUNNERT

Paa hvad Maade da?

RAGNA

Det kan jeg ikke forklare dig.

HARALD GRUNNERT

Hvorfor?

RAGNA

Du forstaar det dog ikke.

HARALD GRUNNERT

Forstaar! Forstaar! Dersom du blot vilde give mig din Fortrolighed, forstod jeg dig nok.

RAGNA

Det nytter ikke, vi taler mere om det, Harald. Jeg er bleven helt sikker paa mig selv nu. Jeg vil aldrig kunne blive en Kone, der passer for dig. Mener du i Grunden ikke ogsaa det selv? Vi taler jo sjælden sammen i mange Minutter, før du faar et eller andet imod mig.

HARALD GRUNNERT

Jeg veed det godt, Ragna; jeg har meget at bede dig om Tilgivelse for. Jeg kan være opfarende og urimelig. Men det er jo kun, fordi jeg holder saa forfærdelig meget af dig. (Søger paany forgæves at tage hendes Haand)

RAGNA

Er du ogsaa vis paa, du ikke tager fejl af dig selv?

HARALD GRUNNERT

Hvad mener du, Ragna? Tvivler du om min Kærlighed?

RAGNA

Nej. Men at det netop er mig, du holder af, — det er jeg ikke saa helt sikker paa.

HARALD GRUNNERT

Nu kommer du igen med dine gaadefulde Talemaader. Hvad vil du sige med det?

RAGNA

(gør Tegn til Tavshed)

JOMFRU ANDERSEN

(kommer frem i Verandadøren)

Er Frøkenen der?

RAGNA

Ja.

JOMFRU ANDERSEN

Theen er skænket.

RAGNA

Tak, nu kommer jeg.

(JOMFRU ANDERSEN gaar ind)

RAGNA

(rejser sig)

Nu maa du gaa, Harald. Jeg siger dig, det nytter ikke, vi taler mere om det.

HARALD GRUNNERT

Det skal nytte. Glem ikke, Ragna — jeg har et Krav paa dig.

RAGNA

Hvad mener du med det?

HARALD GRUNNERT

Ja, nu skal det siges. Jeg maa minde dig om, at som du — paa din dristige Maade — har leget med mig og med dig selv, har du ogsaa leget med det, som mellem Mand og Kvinde burde være det helligste af alt.

RAGNA

Hvad mener du?

HARALD GRUNNERT

Behøver jeg virkelig at erindre dig om . . . den Aften sidste Sommer? I Plantagen.

RAGNA
(tier med bøjet Hoved)

HARALD GRUNNERT
(efter lang Tavshed)

Forstaar du nu, hvad jeg har ment, naar jeg talte til dig om dit Løfte? Og det skal du vide: for mig fik vort Forhold dengang sin ubrydelige Besegling.

RAGNA

Nu skal du gaa.

HARALD GRUNNERT

Nej. Du skal høre mig. Jeg har længe nok tiet med detteher. Da jeg mærkede, at det pinte dig, tav jeg stille. Indrøm, at jeg ikke en eneste Gang har saameget som hentydet til det!

RAGNA

Du tager fejl! Du har i al den Tid ikke talt til mig om andet.

JOMFRU ANDERSEN
(atter frem i Døren)

Theen bliver kold, Frøken.

RAGNA

Nu skal jeg komme.

(Jomfru Andersen gaar ind)

RAGNA
(vil gaa)

HARALD GRUNNERT
(stiller sig i Vejen for hende)

Ragna! Vær nu god! Jeg lover dig ... hvis du vil blive min, jeg skal bære dig paa mine Arme.

RAGNA

Lad mig komme frem.

HARALD GRUNNERT

Tag dig i Agt, Ragna! Husk paa: du er allerede min Hustru.

RAGNA
(vender sig)

Er! ... Var, om du endelig vil! En eneste, taabelig Sommernat. Af min egen fri Vilje! ... Bilder du dig ind, at du derfor har faaet et Krav paa mig? ... Men det var godt, du fik det sagt. Nu kender jeg dig tilbunds! (Skynder sig ind.)

HARALD GRUNNERT
(følger hende og hvisker)

Vogt dig, Ragna! Om jeg saa skal gøre Skandale — jeg slipper dig ikke! ... Jeg slipper dig ikke!

TREDJE AKT.

(Dagen efter. Dagligstuen som i første Akt med aaben Verandadør. Tidlig Formiddag.)

FØRSTE SCENE

(RAGNA gaar stundesløst frem og tilbage. Ud paa Verandaen og ind igen. OTTO KALL kommer fra Spisestuen.)

RAGNA
(imod ham)

Aa, Onkel — kommer du endelig! Jeg maa absolut tale med dig.

OTTO KALL
(sætter sig)

Er vi alene?

RAGNA

Far sidder inde i sin Stue. Og Mor er paa Torvet.

OTTO KALL

Og Frits?

RAGNA

Det veed jeg ikke. Jeg tror, han er i Haven. — Men du ser træt ud, Onkel.

OTTO KALL

Du ser just heller ikke ud til at have haft nogen rolig Nat. Jeg hørte en Herrestemme ude i Haven iaftes, da jeg var gaaet ind. Hvem mon det kan have været?

RAGNA
(vender sig fra ham)

Det var Harald Grunnert. Han tog forresten straks bort igen.

OTTO KALL

Jeg hørte det. I blev tilsidst lidt højrøstede. (Efter et Ophold) Naa, hvad er det saa, du har paa Hjerte?

RAGNA

Jeg vil hellere vente. Du er ikke i Humør nu.

OTTO KALL

Aa nej. En søvnløs Nat gør nøgtern. Især i min Situation. — Men jeg har forresten ikke megen Tid at give hen. Jeg vilde netop bede dig om at telefonere efter en Vogn til mig. Jeg rejser idag med Formiddagstoget.

RAGNA

Det mener du ikke, Onkel.

OTTO KALL

Som jeg siger. Med Formiddagstoget.

RAGNA

Det giver Far dig aldrig i Verden Lov til. Du kan jo heller ikke rejse alene.

OTTO KALL

Aa jo. Paa Jernbane gaar det nok. Der kan jeg altid faa en Haandsrækning, om det skulde knibe. — Vil du altsaa være saa god at bestille Vognen.

RAGNA
(bag hans Stol)

Bare jeg kunde følge med dig!

OTTO KALL

Jeg siger dig, det er ganske unødvendigt.

RAGNA

Bliv dog i det mindste til imorgen, Onkel. Du maa gøre det for min Skyld. Der er saa meget, jeg absolut skal tale med dig om.

OTTO KALL

Jeg tror, min Pige, at det netop for din Skyld er bedst, jeg kommer bort.

RAGNA

Hvorfor? ... Jeg vil sige dig noget, Onkel: rejser du nu, kommer jeg over til dig i København. Jeg gør det.

OTTO KALL

Men jeg vil ingenting høre. Jeg stopper mine Øren til. — Og nu maa du ikke plage mig.

RAGNA

Nu er du urimelig; Onkel. Du har selv tilbudt at hjælpe mig med et godt Raad. Og saa vil du ikke engang høre paa mig.

OTTO KALL

Lille Ragna — jeg er gammel. Husk paa det! Jeg kan ikke længer gale med de unge Kyllinger.

RAGNA
(efter et Ophold)

Maa jeg have Lov til at sige bare en eneste Ting?

OTTO KALL

Naar du absolut vil.

RAGNA

Kan du huske — du spurgte mig om noget igaar, da vi sad ude i Haven. Du kunde ikke forstaa, hvorfor jeg vilde vide, hvordan det var gaaet til, at du var bleven Forfatter. Saa spurgte du, om jeg maaske selv tænkte paa at slaa mig paa Krigshaandteringen — som du sagde.

OTTO KALL

Og det svarede du jo nej til.

RAGNA

Ja. (Tøvende) Men det var ikke rigtig sandt. Det vil sige, det var nok sandt, — for saadan rigtig Forfatterinde duer jeg vist ikke til. Det skal der jo Talent til.

OTTO KALL

Ja, eller en energisk Forlægger.

RAGNA
(uden at høre)

Jeg vil bare skrive i Aviserne. Være Journalist. Kan du ikke hjælpe mig til det, Onkel? Du kender vist endnu nogen af Redaktørerne derovre.

OTTO KALL

Hvad vilde du saa skrive om?

RAGNA

Det er mig ligemeget. Alt, hvad der falder for. Ildebrande, Væddeløb, Gadeoptøjer. Bare jeg kan tjene Brødet ved det. — Jeg kunde maaske ogsaa nok skrive lidt i Føljetonen. Saadan noget som »Portræter fra Provinsen«. Det har jeg set i nogle Blade.

OTTO KALL

Hvordan har du i Grunden faaet den sære Lyst?

RAGNA

Hvordan fik du den selv, Onkel?

OTTO KALL

Det fortalte jeg dig lidt om igaar. Du kan maaske huske, jeg nævnte en bestemt Begivenhed, der ligesom satte mig en Teaterkikkert for Øjnene, saa jeg kom den menneskelige Komedie nær nok til at se Bemalingen og det falske Glimmer og faa Væmmelse for det hele. Men du? En net ung Pige fra Provinsen. En Dame af det pæneste Selskab. Hvad kan du have oplevet, der faar dig til at lægge dig saa gevaldigt ud med Borgerskabet?

RAGNA

Jeg kan høre paa dig, du veed det.

OTTO KALL

Det er da ikke den gamle Historie med Linedanseren? Herregud! Det var jo kun en Barnagtighed. Det mener du dog vist ogsaa selv.

RAGNA

Ja, det veed Gud, jeg gør, Onkel! Og det er sandelig ikke min Skyld, at der blev gjort et Nummer af den. Men Folk i Byen var jo henrykte over at faa en Lejlighed til at komme af med deres Ondskab.

OTTO KALL

Var de virkelig saa slemme imod dig?

RAGNA

Jeg beklager mig slet ikke, — det maa du endelig ikke tro. Det harmer mig kun, at jeg ikke har kunnet lade være med at skamme mig. Det er det, jeg ikke kan tilgive Far og Mor. — — Tror du saa, du kan hjælpe mig til en Plads, Onkel? Det er ligemeget, om det bliver ved det værste Gadeblad. Bare jeg faar noget at begynde med.

OTTO KALL

Sæt dig her ved Siden af mig, Ragna. Jeg bliver saa øm i Ryggen af at have dig staaende der bagved.

RAGNA

(rykker Klavertaburetten tæt hen til ham og sætter sig.)

OTTO KALL

Se saa paa mig, min Pige. Se rigtig paa mig. Kan det Syn ikke afskrække dig?

RAGNA

(tager hans Haand)

Aa, Onkel! Det er jo netop derfor, jeg er saa forfærdelig glad for, at du er kommen. Jeg vil sige dig: jeg har slet ikke været saa helt sikker paa mig selv, som jeg har ladet over for andre. Dersom du ikke var kommen, havde jeg vist aldrig faaet Mod til at gøre ... det, som jeg nu har gjort.

OTTO KALL

Og hvad er saa det?

RAGNA

Det kan være det samme; det kan dog ikke interessere dig. Men jeg veed nu bestemt, hvad Slags Menneske jeg vilde blive, dersom jeg blev herhjemme og maaske giftede mig. Jeg vilde blive en frygtelig Plage for alle. Jeg tror, jeg vilde myrde mine egne Børn af Kedsomhed.

OTTO KALL

Hør, lad os nu tale fornuftigt. Du kan jo ikke for Alvor mene alt det, du der har sagt.

RAGNA

Hvert Ord, Onkel! Hvert eneste Ord! Kan du huske hende »Eddertudsen« i din Komedie? Saadan et Menneske vilde jeg blive. Og veed du hvad: du sagde igaar, jeg skulde prøve mig selv, før jeg vovede mig ud i Verden paa egen Haand. Jeg skulde navnlig være ganske desillusioneret, sagde du. Men det er jeg nu. Min sidste . . . min allersidste Illusion (med et Skuldertræk) er fløjten.

OTTO KALL

Jeg gør det ikke . . . jeg gør det alligevel ikke, Ragna. Hvor kan du tro, jeg tør tage det Ansvar paa mig at slippe saadan en forfløjen lille hvidbrystet Fugleunge ind til de

gamle og unge Hankatte i et københavnsk Redaktionskontor? Gud Fader bevares! Du veed ikke, hvad du taler om.

RAGNA

Jeg kan mærke, hvor lidt du kender mig, Onkel. Du maa først vide, at jeg har ikke noget Hjerte, — det har man da fortalt mig, fra jeg var Barn. Og forresten: der er ingen, der kommer mig nærmere, end jeg selv vil. Hvad har jeg ogsaa med de Hankatte at bestille? Jeg passer mit Arbejde og tjener til mit Ophold — det er jo bare det, jeg vil.

OTTO KALL

Men saa er der jo andre og mindre udsatte Stillinger, du lige saa godt kan vælge.

RAGNA

Jeg veed det nok; jeg kunde faa Plads paa et Handelskontor. Eller jeg kunde sidde i Kassererburet i en Forretning. Men det holdt jeg aldrig ud. Jeg vilde dø af det inden en Maaned. Forstaar du ikke, jeg vil være med, hvor der sker noget, hvor det gælder noget — noget virkeligt — og hvor jeg kan udvikle mig.

OTTO KALL

Med andre Ord, Ragna: du har alligevel større Planer. Tilstaa det nu! Det Avisskriveri

skal kun tjene dig som Trappetrin til et virkeligt Forfatterskab. Det er det udødelige Digternavn, der er din Drøm. Har jeg ikke Ret?

RAGNA

Drømt om det har jeg — det fragaar jeg ikke. Og helt høre op med at drømme om det vil jeg sagtens aldrig. Men jeg kan godt nøjes med mindre . . . f. Eks. med at hjælpe til at skabe Udødelighed for andre. Og det er jo netop det, en Journalist skal gøre.

OTTO KALL

Skjuler du alligevel ikke her et lille Selvbedrag? Du sagde før, at det var Ildebrande og Overkørsler og den Slags Ting, du vilde skrive om. Men Brandsprøjterne og de brækkede Ben agter du dog vel ikke at udødeliggøre?

RAGNA
(modløs)

Du forstaar mig slet ikke, Onkel.

OTTO KALL

Mon det saa ikke er dig, min Pige, der ikke rigtig forstaar at forklare dig.

RAGNA

Nej. Jeg har jo sagt, at for mig kommer det mest an paa at blive selvstændig og uafhængig. Det er da ikke saa svært at for-

staa. Men du er virkelig bleven gammel, Onkel; det kan jeg nok mærke nu. Du har glemt, hvordan du selv følte, da du var ung. Jeg vil sige dig en Ting: det, du svarede mig igaar, dengang jeg spurgte dig om, hvad det var, der først havde faaet dig til at skrive, — det skuffede mig i Grunden.

OTTO KALL

Jeg kan tænke det. Du havde ventet dig noget mere romantisk. Noget med Kærlighed maaske?

RAGNA

(med Hænderne foldede om sit løftede Knæ)

Aa ja. Du har jo dog været gift, Onkel.

OTTO KALL

Det har jeg.

RAGNA

Endogsaa mange Gange, ikke sandt?

OTTO KALL

(lidt forlegen)

Naa —.

RAGNA

Ikke?

OTTO KALL

I hvert Fald mere end een Gang.

RAGNA

I det hele levede I jo meget med frie og selvstændige Kvinder dengang. Det kan man

ogsaa mærke paa jeres Bøger. Det er derfor, de er saa dristige.

OTTO KALL
(betragter hende med Studsen.)

RAGNA

Hvergang jeg har læst i jeres Bøger — baade dine og Engelhardts og Liebmanns naturligvis, dem kan jeg næsten udenad — saa har jeg altid maattet danne mig et Billede af de Kvinder, I har elsket; dem, der har inspireret jer . . . med deres »Yndigheder«, som man siger. Det kan jo gerne være, der ikke altid var saa meget ved dem. I har vist i Almindelighed ogsaa hurtigt glemt dem. Men de var jo dog alligevel paa deres Maade med til at skabe jeres Udødelighed.

(En Pavse. JOMFRU ANDERSEN kommer fra Spisestuen med en Lampe, som hun — paa en Maade, der skal minde RAGNA om hendes huslige Pligter — anbringer paa Bordet. Hvorefter hun gaar ud igen.)

RAGNA
(der imidlertid har gaaet lidt omkring, sætter sig igen)

Har du glemt, Onkel, at du selv engang har anbefalet unge Piger at blive Journalister; at du har budt os velkommen som Kampfæller?

OTTO KALL
(undvigende)

Det var dengang, Ragna. Men Tiderne er ikke de samme. Nu er der jo ingen Kamp længer. Derfor er der heller ingen Brug for Valkyrier.

RAGNA

Jo, netop derfor! Forstaar du dog ikke det! Saa er du rigtignok bleven forfærdelig gammel, Onkel.

OTTO KALL

Og dersom du nu skuffes? Og det bliver kun til Skuffelse, . . . jeg kender mine Folk. Hvad saa?

RAGNA
(efter et lille Ophold)

Saa vil jeg rejse bort — langt bort. Der er dog gerne eet Sted i Verden, hvor der sker noget. Og saa meget Talent har jeg vel, at jeg kan sende Telegrammer til en Avis. Der er noget, der hedder »flyvende Korrespondent«. Jeg har altid syntes, det maatte være det herligste paa Jorden. Den ene Uge at opleve et Oprør i Rusland, den anden en Kulgrubestrejke i Belgien, den tredje maaske en rigtig Krig i Japan. Og saa at være med til at skrive sin Tids virkelige Historie. At lovprise dens Helte og brændemærke de usle og fejge.

OTTO KALL
(hen for sig, bevæget)

De gamle Toner!

RAGNA
(griber hans Haand)

Jeg kommer over til dig, Onkel. Det nytter ikke, du siger nej. — Veed du, hvad jeg

har tænkt paa. (Rykker ham ganske nær) Kan jeg ikke bo hos dig? . . . Ja, nu ser du saa forskrækket paa mig. Men det er mit Alvor.

OTTO KALL

Snak, Barn! Det er jo i al Fald ganske umuligt.

RAGNA

Hvorfor? Er du bange for at krænke Velanstændigheden? Saa kan vi jo lade, at jeg er din Datter, . . . og det er jeg jo virkelig paa en Maade. (Lægger Armen om hans Hals) Det forstaar jeg godt nu. Dersom du ikke havde spøget saadan i mine Tanker, lige siden jeg var Barn, var jeg aldrig bleven den, jeg er. Du skulde vide, hvor mange Gange jeg har drømt om dig. Som lille Tøs gjorde jeg mig de mærkværdigste Forestillinger om den Morbroder, som Folk i Byen talte til mig om paa en saa fordægtig Maade, men som aldrig blev nævnet herhjemme hos os selv. Jeg glemmer heller aldrig den Dag, da jeg første Gang fandt en af dine Bøger inde paa Fars Reol. Det er vist i Grunden ogsaa dig, der er Skyld i, at jeg overhovedet begyndte at læse.

OTTO KALL

(tager hendes Hoved mellem sine Hænder og kysser hendes Pande)

Min søde Pige! Mit kære Barn! Bliver du ved at tale til mig paa den Maade, kommer

jeg til at brøle, og det kan jeg, ved Gud, dog ikke være bekendt.

RAGNA

Saa giver du mig Lov til at komme, ikke sandt? Du trænger jo ogsaa til at have nogen om dig nu paa dine gamle Dage; det har jeg netop tænkt paa. Frits fortalte, du havde det saa uhyggeligt.

OTTO KALL

Sludder! Det vil jeg ikke høre noget om! Skulde du ovenikøbet begynde med at pleje en gammel Invalid som mig. Dumheder! Det vilde slet ikke passe for mig heller. Jeg ønsker ikke Selskab. Jeg vil dø som jeg har levet. Hvad tror du ogsaa, dine Forældre vilde sige?

RAGNA

Det skal vi helst ikke snakke om. (Slipper ham. Lytter) Der kommer en Baad. (Opskræmt) Det er ham!

OTTO KALL

Hvem?

RAGNA

Harald Grunnert. Jeg kender hans Aareslag.

OTTO KALL
(ser overrasket paa hende)

Kommer han herind? (Vil rejse sig) Saa er det nok bedst, jeg —.

RAGNA
(holder ham tilbage)

Nej, du maa ikke gaa, Onkel. Jeg vil ikke tale med ham. Ikke for nogen Pris.

OTTO KALL

Naa saadan! Ja, jeg kender disse unge Kraftkarle med de stive Halse. De har af Vikingenaturen akkurat Paatrængenheden tilbage.

RAGNA
(lytter; ser overrasket op)

Han gik forbi. (Det ringer) Hvad skal det sige? Han kommer den anden Vej.

OTTO KALL
(efter nogle Øjeblikkes Forløb)

Han blev lukket ind til din Far.

RAGNA
(ser paa Onkelen)

Hvad vil han der? (Efter et Ophold) Onkel! Jeg tror, jeg rejser med dig. Dersom du ikke ser mig mere her, saa møder jeg dig paa Toget ved den første Station.

OTTO KALL

Du er bleven saa bleg, Ragna. Jeg siger dig: betænk dig endnu engang. Der staar en Herregaard og venter paa dig. Den byder dig Fred, Tryghed og dine Medmenneskers Velsignelse. Til den anden Side —.

ANDEN SCENE

FRITS

(i Verandadøren; ser sig overrasket om)

Hvad for noget? Er Harald ikke her?

OTTO KALL

Her er ikke andre end os.

FRITS

Det forstaar jeg ikke. Jeg laa henne i Hængekøjen og hørte ham lægge til. (Ser sig tilbage) Hans Baad ligger ogsaa dernede. Har du ikke set ham, Ragna?

RAGNA

(der har rejst sig)

Nej.

OTTO KALL

Han har maaske haft Ærinde hos din Far. Der var Nogen, der blev lukket ind til ham for et Øjeblik siden. (Til RAGNA, der er paa Vej til Spisestuen) Husker du saa at besørge det, jeg bad dig om. Det haster, skal du vide.

RAGNA

(med et betydningsfuldt Nik)

Ja, nu tror jeg det selv.

(Gaar)

FRITS

(ser efter hende; trækker paa Skuldren)

Hun er et Stykke af en Original — hva'?

OTTO KALL

Ja, hun ligner ikke dig. Hvad var det forresten for en Harald, du spurgte om?

FRITS

Harald Grunnert. Min Ven.

OTTO KALL

Aa, den unge Herregaardsmand. Sig mig, gaar han ikke paa Frierfødder her i Huset?

FRITS

Naa, det har du allerede opdaget!

OTTO KALL

Et godt Parti, ikke sandt? En agtværdig ung Mand. Eneste Barn. Der er virkelig al Anledning til at gratulere.

FRITS

Det skal du dog ikke gøre endnu. Min kære Søster har det nemlig med for enhver Pris at skulle være aparte.

OTTO KALL

Hvad for noget? Vil hun ikke ha' ham?

FRITS

Gu' vil hun saa. Men hun maa først gøre sig kostbar. Det vækker Opsigt. Smager endogsaa en Smule af Skandale.

OTTO KALL

Naa — hun har maaske virkelig Betænkeligheder.

FRITS

Hvad skulde det være for nogen?

OTTO KALL

Aa, jeg kunde f. Eks. tænke mig, at netop Udsigten til at blive rig og faa det mageligt var hende imod. Ogsaa fordi der gaar saa mange Stakler omkring og maa sulte sig gennem Verden. Din Søster er vist et Menneske med en ganske stærkt udviklet Retfærdighedsfølelse.

FRITS

Det er hun. Hendes Sans for Retfærdighed har altid været meget vaagen. Allerede som Barn kunde hun aldrig taale, at jeg fik en Smule mere end hun.

OTTO KALL

Det gik maaske ogsaa ret hyppigt paa, at du var den begunstigede.

FRITS

Saa meget mere Grund var der dog til nu at tage Revanche. I min Lod falder det næppe at residere paa en af Landets skønneste Herregaarde.

OTTO KALL

Men saa holder hun maaske ikke tilstrækkeligt af ham da.

FRITS

Dersom Ragna skal vente, til hun holder tilstrækkeligt af andre end sig selv, har det lange Udsigter med Bryllup. Jeg begriber bare ikke, at Harald gider have hende. Men han tænker vel med et godt gammelt Ord, at Trold kan tæmmes. Bliver hun først hans Kone, faar hun ogsaa nok Neglene klippet.

OTTO KALL

Det mener Ragna rimeligvis ogsaa; og saa er det vel derfor, hun betænker sig. Men jeg kunde ogsaa tænke mig en anden Grund. Hun bryder sig maaske overhovedet slet ikke om at blive gift.

FRITS

Du mener, hun skulde være abnorm i seksuel Henseende?

OTTO KALL

Ja — saadan kaldes det vist nutildags af Ungdommen.

FRITS

Hvilket?

OTTO KALL

Saadan en vis overlegen, munter Jomfruelighed i Forholdet til det erotiske. En instinkt-

mæssig Forventning om stærkere og rigere Glæder end det banale Kissemisseri.

FRITS

Du taler i Gaader, Onkel. Jeg forstaar dig ikke.

OTTO KALL

Veed du af, at netop hos ædle Dyr — dem med de hidsigste, de mest modtagelige Sanser — er Forplantningsdriften en underordnet Passion? Jeg læste netop nylig om, hvordan en af de bekendteste engelske Opdrættere af Jagtmynder gjorde Prøve paa Dyrenes Raceægthed paa den Maade, at han midt under Kærlighedsakten lod en fangen Ræv eller Hare slippe løs for Øjnene af dem. Alt det ægte Blod forfulgte øjeblikkeligt. — Du ser saa forbavset paa mig. Ja, for dig lyder saadan noget vistnok ganske ufatteligt.

FRITS

Maa jeg spørge . . . skal det gælde for en Forklaring af, at Ragna ikke er mere forhippet paa at blive gift?

OTTO KALL

Har du rigtig lagt Mærke til Smilet i din Søsters Øjne?

FRITS

Jeg veed ikke af, jeg nogensinde har set Ragna smile.

OTTO KALL

Saa beklager jeg dig — du dionysiske Skønhedsdyrker! Der er noget ubevidst hemmelighedsfuldt, et næsten underfundigt Sværmeri i det Smil. Jeg tænker mig, at saadan omtrent smiler en Ørneunge, naar den første Gang staar paa Randen af Reden og længes efter Ensomheden oppe i de høje, kølige Luftlag —.

FRITS

Der er en anden Fugl, Ragna altid har mindet mig mere om. Det er den, vi spiser Mortensaften.

OTTO KALL

Du glemmer, at en Ørn skal ses i Flugten. Paa Jorden bevæger den sig ganske rigtig omtrent i samme Gangart som en almindelig Landsbygaas. Det er saadan en Slags Skælmeri af Naturen. Hernede i den tykke Sumpluft er det altid de tammeste Fugle, der har den stolteste Holdning. Hvad mener du om en Hane, naar den staar paa Møddingen omgivet af sit Harem? Hvert Kvarter er den til Gengæld daanefærdig af erotiske Anfægtelser. Eller kender du noget flovere end Paafuglen, naar den majestætisk spreder Halen —?

REKTOREN

(kommer ind fra Kontoret; hans Udtryk er alvorligt)

Er Mor kommen hjem?

FRITS

Nej, hun er ikke.

REKTOREN

Men Ragna er hjemme. Vil du kalde paa hende. (Frits gaar) Sig til hende, at jeg gerne vil tale med hende straks og venter hende her. (Til Otto Kall) Du tager mig det jo ikke ilde op, at jeg beder dig om at overlade mig Stuen et Øjeblik. Der er en fremmed Herre inde hos mig.

OTTO KALL

Jeg stod netop i Begreb med at gaa ind til mig selv. Jeg har lidt at ordne derinde. (Ud.)

REKTOREN

(spaserer i Ventetiden tankefuldt op og ned ad Gulvet med Hænderne paa Ryggen.)

TREDJE SCENE

RAGNA

(i Spisestuedøren; ser sig sky omkring)

REKTOREN

Naa, er du der!

RAGNA

Vil du tale med mig?

REKTOREN

Kom herind, min Pige, og lad os sætte os lidt. (De sætter sig hver paa sin Side af et Bord) Det er saa længe, siden vi to rigtig har talt sammen; og det trænger vi Mennesker nu engang til, naar ikke al gensidig Forstaaelse og Fortrolighed efterhaanden skal gaa tabt. Jeg har nu ovenikøbet faaet en særlig Anledning til at tale med dig om, hvad du tænker paa, mit kære Barn. Harald Grunnert har nemlig søgt mig for at anholde om din Haand. Jeg veed, det kommer dig ikke overraskende. Han fortæller mig, at han har talt til dig selv om det, og at I i hvert Fald engang har været enige. Nu ønsker han gennem mig dit endelige Svar.

RAGNA

Det har han faaet.

REKTOREN
(taler langsomt og med overbærende Mildhed)

Selv paastaar han, du har svaret baade Ja og Nej. Han mener derfor, at du enten i Øjeblikket har vanskeligt ved at raade dig selv, eller at der er hændt dig noget, som du ikke kan eller vil sige ham. Af den Grund er det, han nu har henvendt sig til mig og bedt mig om at tale med dig, og det har jeg ikke kunnet nægte ham. Det er dog mindst af alt min Hensigt at lægge noget Pres paa dig. Jeg vil

tværtimod paa det alvorligste paalægge dig at vælge i Frihed og alene lade dit Hjerte raade i denne Sag. Men dermed mener jeg jo rigtignok ogsaa, at du skal vogte dig for at lade dig vildlede af øjeblikkelige og forbigaaende Sindsstemninger, der ikke har noget med Følelsen at gøre og forvirrer Tanken.

RAGNA

Jeg kan ikke gifte mig med Harald. Det har jeg sagt ham tydeligt nok.

(Pavse.)

REKTOREN

Jeg vil — som sagt — paa ingen Maade lægge noget Pres paa dig. Men du skal dog vide, at jeg er overrasket over dit Svar, og at din Mor ogsaa vil blive det. I det hele vil dit Afslag vistnok vække en Del Undren. Jeg fortæller dig næppe noget nyt, naar jeg siger dig, at du og Harald allerede længe i det almindelige Omdømme er bleven betragtet som hørende sammen. Den Omstændighed, at hans og dine Forældre en Tid lang stod paa en lidt spændt Fod med hinanden, har vist endogsaa for mange kastet et vist poetisk og rørende Skær over jeres Forhold. Jeg antager næsten, du selv har hørt Folk kalde jer for Vejlbys Romeo og Julie.

RAGNA
(smiler ufrivilligt)

REKTOREN

Harald selv maa du vel endelig ogsaa have givet Grund til at tro, at det var noget mere end en almindelig Venskabsfølelse, du nærede for ham. Han slog endogsaa paa, at I ved en bestemt Lejlighed skulde have givet hinanden et Løfte, som efter hans Opfattelse maatte kaldes forpligtende for begge Parter.

RAGNA

Ikke for mig!

(Fornyet Pavse.)

REKTOREN

Ja ja; saa taler vi ikke mere om den Ting. Jeg vilde nu kun ønske, jeg vidste lidt om, hvad du i det hele tænker paa, mit Barn. Du gaar saa meget for dig selv, — det er aldrig sundt. Kan du ikke fortælle mig lidt om, hvad det er, der beskæftiger dig?

RAGNA

Jeg har netop tænkt paa at spørge dig, om jeg ikke kan faa Lov at rejse til København.

REKTOREN
(efter nogen Overvejelse)

Jo; det kunde du vel endelig nok. Jeg skal tale med Mor om det. Det kan under de for-

haandenværende Omstændigheder maaske være rigtigst, at du kommer lidt bort fra Byen. Jeg vil dog minde dig om, at det jo kun kan blive et temmelig kort Besøg. Som du vist nok veed, forestaar der os her i Huset en Højtidelighed, som du jo gerne skulde være tilbage til.

RAGNA

Jeg mente ikke, det skulde være et Besøg. Jeg har tænkt, jeg kunde faa en Beskæftigelse derovre.

REKTOREN

Ja saa! Saa det har du tænkt! — Ja, du er jo nu i den Alder, da unge Piger plejer at føle Trang til selvstændig Virksomhed; og det er der jo ikke noget at sige til. Det bliver blot lidt tomt for os to Gamle herhjemme, naar begge vore Børn er borte; — især da vi unægtelig havde levet os ret dybt ind i den Forestilling, at vi fik Lov at beholde dig her i Nærheden. Er der nogen bestemt Virksomhed, du har tænkt dig at slaa ind paa?

RAGNA

Aa, ... i en saadan By er der jo saa meget. Naar jeg først kommer derover, finder jeg vel nok noget, jeg kan ernære mig ved.

REKTOREN

Naa, det sidste er jo foreløbig ikke nødven-

digt. Du kan i hvert Fald gøre Regning paa et Tilskud fra Hjemmet ligesom din Broder.

RAGNA

Jeg vil netop helst underholde mig selv.

REKTOREN
(ser prøvende paa hende)

Hør, Ragna — hvad er det, du skjuler for os? Jeg kan ikke forlange, du i din Alder helt skal forstaa den Sorg, det er for Forældre, naar deres Børn lukker dem ude fra deres Fortrolighed. Men du maa dog kunne føle paa dig selv, hvad for en Uret du gør os ved din Mangel paa Aabenhed. Jeg synes ikke, vi ved nogen Lejlighed har gjort vor Forældremyndighed gældende overfor dig paa en saadan Maade, at du kan føle dig ufri hos os. Du vil ikke kunne sige, at vor Kærlighed til Friheden, vor Tro paa dens Velsignelser ikke har præget ogsaa Forholdet til vore Børn. Men føler du dig alligevel trykket af dit Hjem eller af Byen eller hvad det nu er — i Guds Navn — saa rejs ud! Rejs, hvorhen du vil, og forsøg paa egen Haand at skabe din Lykke. Men lad os beholde din Fortrolighed. Glem dog ikke, du har en Mor og en Far, i hvis Tanke du lever Dag og Nat, og hvis Hjerter ikke kan slippe dig.

FRU NORDBY
(kommer fra Forstuen i Overtøj)

Veed du af, at der er Nogen inde hos dig? Der hænger en fremmed Hat derude paa Knagen.

REKTOREN
(rejser sig)

Det er Harald.

FRU NORDBY
(ser fra den ene til den anden)

Harald?

REKTOREN

Han har friet til Ragna. Men Ragna afslaar Tilbudet.

FRU NORDBY
(kommer nærmere)

Det mener hun ikke. Du har misforstaaet hende, Jørgen. (Klapper RAGNA fromladent paa Kinden) Ikke sandt, mit Barn?

RAGNA
(unddrager sig hendes Kærtegn)

Nej — jeg kan ikke gifte mig med Harald.

REKTOREN

Ragna beder om Lov til at rejse bort. Hun vil forsøge at skabe sig en selvstændig Virksomhed i København.

FRU NORDBY

En selvstændig Virksomhed? I København? ... Maa jeg spørge, hvad skulde det være for en Slags Virksomhed?

RAGNA
(svarer ikke)

FRU NORDBY

Jeg tror, du skammer dig ved at nævne den.

RAGNA
(med løftet Hoved)

Nej. Jeg vil være Journalist.

FRU NORDBY

Hvad vil du være?

REKTOREN
(samtidigt)

Journalist! ... Nej hør, Ragna! Hvad er nu dette for noget?

FRU NORDBY

Man skulde virkelig tro, det var Fastelavn.

REKTOREN

Hvordan er du dog kommen paa den taabelige Ide? Saa svar da, Barn!

RAGNA

Den har jeg længe haft.

REKTOREN

Jamen — det er jo ikke muligt at tage dette her alvorligt. Det er ...

FRU NORDBY
(Til Ragna)

Du lyver! Nu forstaar jeg det hele! (Til Rektoren) Det er Otto, der staar bagved. Jeg har sagt dig, han er ikke til at lide paa. Og jeg har godt mærket, at der har været noget Maskepi imellem dem.

REKTOREN

Nu maa du ikke forivre dig, Klara. Lad Ragna selv forklare sig. (Til Ragna) Hvordan er du kommen paa den besynderlige Tanke?

FRU NORDBY

Det er ikke svært at begribe, du! Det er Historien med Markedsgøglerne om igen!

REKTOREN

Ti nu stille, Klara! (Til Ragna) Rimeligvis veed du slet ikke, hvad det er, du taler om. Eller der er virkelig foregøglet dig noget, som du har været godtroende nok til at optage i Alvor. Aldeles bortset fra, at der i det Fag kræves visse, særlige Evner, i hvert Fald nogen Skrivefærdighed, saa er den journalistiske Gerning i vore Dage sunket ned til at være et Underhold for Literaturens Havarister. Sær-

lig i København skal Forholdene i Pressen være stærkt korrumperede.

FRU NORDBY

Forstaar du dog ikke, Jørgen! Det er netop Fordærvelsen, der frister Ragna. Saadan var det jo altid. Hun vil sin egen Skændsel!

REKTOREN

Kære Klara, lad nu mig tale! Jeg vil sige dig, Ragna, jeg sætter mig paa det bestemteste imod alle saadanne Flyvegriller; jeg vil ikke engang diskutere dem. En anden Ting er, at jeg gerne — som jeg før sagde — skal give dig Lejlighed til at udvikle dig mere selvstændigt, enten ved en eller anden passende Beskæftigelse i København, eller — som jeg ogsaa kunde tænke mig — ved at du gennemgik et Kursus derovre. Men det kan vi tale om en anden Gang, — Øjeblikket er ikke til det. Harald sidder derinde og venter paa Afgørelsen. Det er nu mit Ønske, at han skal modtage den i din Nærværelse, Ragna. Vi skylder ham for hans lange og trofaste Venskabs Skyld den fuldeste Aabenhed.

RAGNA
(i Uro)

Jeg har ingenting at sige ham.

REKTOREN

Jeg vil, at han skal modtage Svaret af din egen Mund og med din Mor og Far som Vidner. Er det sandt, at du har vist dig vægelsindet overfor ham, kræves der nu — ogsaa af Hensyn til dig selv — en Afslutning i en saa bindende Form som muligt. (Han gaar til Kontordøren og aabner den) Harald! Kom et Øjeblik herind!

HARALD GRUNNERT
(hilser tavs — holder sig i Baggrunden)

REKTOREN

Jeg maa bedrøve dig med at sige, kære Harald, at Ragna ikke ser sig i Stand til at komme dit Ønske imøde.

HARALD GRUNNERT
(til Ragna)

Er det sandt?

RAGNA
(der har rejst sig)

Ja.

HARALD GRUNNERT

Jeg har dit Ord.

RAGNA

Det har du ikke! (Kort Ophold) Men kan det være dig en Tilfredsstillelse, skal jeg gerne tilstaa, at jeg engang holdt af dig. Jeg kan mærke det nu, da jeg ikke gør det mere.

HARALD GRUNNERT

Jeg har dit Løfte.

RAGNA

(vender sig, i Udbrud)

Nej! Nej — siger jeg! Og om du ogsaa havde det — hvad saa? Det var i alt Fald givet, før jeg kendte dig i hele din Tarvelighed.

REKTOREN

Ragna!

FRU NORDBY

(gaar omkring ude af sig selv af Ophidselse — afsides til Rektoren)

Her har vi Følgerne af din frie Opdragelse!

RAGNA

(taler over Skulderen til Harald Grunnert)

Bild dig ikke ind, du kan true mig! Den Tid er forbi! Jeg lader mig ikke længer gøre bange. Mig er det ligemeget, hvad der siges om mig.

FRU NORDBY

(højt)

At du taaler den Tone i dit Hus!

REKTOREN

Nej, nu skal dette være forbi! Ragna — jeg forbyder dig at tale saadan.

RAGNA

Hvorfor har I faaet Harald herind? Jeg sagde jo, jeg vilde ikke tale med ham.

OTTO KALL

(er ubemærket kommet ind og bliver staaende ved Døren i Forbavselse)

HARALD GRUNNERT

Hr. Rektor! Jeg tvinges til at retfærdiggøre mig —.

RAGNA

(afbryder i nyt Udbrud)

Ja, gør kun det! Det er kun harmeligt, at jeg skal staa her og høre paa det. Men det er Far og Mor, der har villet det.

REKTOREN

Nu skal du tie, Ragna!

OTTO KALL

(stadig ubemærket — hen for sig)

De gamle Toner!

HARALD GRUNNERT

Hr. Rektor! Jeg maa forklare mig. Deres Datter —

RAGNA

(som før)

Ja — tal! Jeg er ligeglad! . . . Dersom du forresten tror, at Far og Mor har anset mig for en Engel, tager du fejl. Jeg har saa tidt maattet høre om min Umulighed, at jeg tilsidst var nærved selv at tro paa den.

FRU NORDBY

Jørgen! Hører du!

REKTOREN
(samtidigt)

Ja, dette er for galt! Jeg tror, du staar der og anklager dine Forældre.

RAGNA

Jeg anklager ikke. Jeg vil blot have Lov til at tro paa mig selv. Men det har jeg aldrig maattet. Jeg skulde absolut klippes til efter alt det, jeg hader. Men jeg siger jer... jeg skammer mig ikke længer over, at jeg ikke er anderledes. Det ærgrer mig blot, at jeg nogensinde har gjort det. Det er det eneste, jeg har at bebrejde mig!

OTTO KALL
(højt — med løftet Stok)

Bravo! Hør! De gamle Lurtoner!

RAGNA
(iler hen til ham og griber hans Haand)

Onkel!

OTTO KALL

Ja, det er mig. (Tager hende ind til sig) Og nu veed jeg, du er min Datter!

(De andre staar nogle Øjeblikke og stirrer i stum Forfærdelse)

FRU NORDBY
(næsten skrigende)

Der ser du! Det er ham, der staar bagved! Jeg vidste det!

REKTOREN
(fatter sig besværligt)

Ragna! Gaa bort fra din Onkel. Gaa op paa dit Værelse. Dig vil jeg tale med siden.

RAGNA
(staar et Øjeblik tvivlraadig; kaster derpaa et Blik op paa Otto Kall og gaar stille bort)

REKTOREN
(til Harald Grunnert; lægger Haanden paa hans Skulder)

Harald! Nu faldt der Lys over Sagen! Ragna er bleven besnakket, forlokket; hun er ikke sig selv — jeg skal forklare dig det senere. Men gaa nu, og vær ved godt Mod! Du skal se, alt kan endnu ende paa det bedste. (Følger ham til Forstuedøren.)

FJERDE SCENE

REKTOREN
(vender sig mod Otto Kall)

Maa jeg saa faa en Forklaring! Hvad er der foregaaet mellem dig og Ragna?

FRU NORDBY

At du vil taale ham her længer! Hvorfor kaster du ikke den Usling ud af Huset? Saa-

dan gjorde Mor altid! (Mod Otto Kall) Husker du det? Naar du sad derhjemme og fyldte Stuen med din lede Snak og dine Løgnehistorier? Mor sparkede dig ud af Døren som et giftigt Dyr. Pryglede dig med Alenen.

REKTOREN

For Guds Skyld — Klara! Behersk dig dog!

OTTO KALL
(der har sat sig ned)

Jeg veed ikke, hvorfor du fremmaner disse idylliske Scener fra Barndommen. Jeg har ikke glemt dem; det kan jeg forsikre dig. Jeg husker ogsaa meget tydeligt Glæden i dit eget lille Ansigt ved saadanne Lejligheder. Det Udtryk har jeg altid senere set for mig, naar jeg kom under Vejr med en eller anden Bagvaskelse, der var sat i Omløb om mig og mine Ungdomsmeriter. Jeg genkendte det ogsaa straks, da jeg forleden kom hertil og du saae mig i min nuværende Forfatning.

FRU NORDBY

Jørgen! Jeg siger dig: jeg taaler ikke det Menneske i vort Hus!

REKTOREN

Ja, dette gaar for vidt! Nu skal det have en Ende!

OTTO KALL

I skal dog ingen Ulejlighed gøre jer med at smide mig paa Gaden. Jeg gaar af mig selv. (Ser paa sit Ur) Jeg kom netop herind for at sige Farvel. Jeg venter en Vogn, der skal køre mig til Stationen. Jeg tager tilbage til mit kære København.

REKTOREN

Med andre Ord: det hele har været forberedt. Med koldt Blod har du lagt alting tilrette. Nu forstaar jeg din Villighed til at komme herover. Du er kommen for at gøre Fortræd . . . for at slukke din Hævntørst. Naar det er besørget, naar det er lykkedes dig at fralokke os vort Barn — saa kan du rejse. Saa har dit Hjerte faaet Fred!

OTTO KALL

Det glæder mig at høre, du dog har været lidt forbavset over, at jeg tog mod din — mildest talt — mærkelige Indbydelse. Jeg indrømmer, jeg skylder dig paa det Punkt en Forklaring. Jeg veed ikke, om du af egen Erfaring skulde kende noget til de Anfægtelser, der kommer med det svækkede Hjerteslag og Nyrekoliken og de søvnløse Nætter. Nej, det gør du vel forresten ikke. Men jeg vil ikke gøre mig bedre, end jeg er. Den Dag forrige Efteraar, da jeg første Gang følte min Doktors

kolde Fingre paa min Krop og kunde læse i hans Miner, at jeg snart skulde dø — den Dag slog Inflammationen fra mine stakkels Nyrer sig ind i Samvittigheden og gjorde den febril. Jeg sad der i min Ensomhed og ransagede mit Liv og spurgte mig selv, om jeg dog ikke havde set for ukærligt paa min Slægt og mine Venner og den øvrige Menneskehed. Saa kom dit Brev, og jeg tænkte: her er en Lejlighed til paa det rette Sted at gøre en sidste Prøve. Derfor kom jeg — og nu kan jeg dø roligt.

REKTOREN

Jeg spurgte ikke om dig selv. Det var Ragna, jeg talte om. Hvad har der været imellem jer?

OTTO KALL

Jeg har hjulpet hende lidt til at blive sig sin Art bevidst — andet ikke. Men det er jo ogsaa noget. Kan du huske, du brugte forleden det Udtryk om et Liv som mit, at det var goldt og tomt og i sit inderste Væsen formaalsløst. Du pegede med Tilfredshed rundt paa alt, hvad du selv havde faaet udrettet, og spurgte mig saa, hvad for Spor jeg havde sat her i Livet. Din Datter har nu svaret for mig.

REKTOREN

Og jeg siger dig, du har paa det skamme-

ligste, det mest samvittighedsløse misbrugt vor Godhed. Du har skændigt benyttet dig af et stakkels overspændt og svaghovedet Barn for at kunne mætte dit ustyrlige Nag til alt, hvad der er rent og godt og hæderligt. Her har du min Mening om din Handlemaade.

OTTO KALL

Jeg kan mærke, du kun daarligt kender din egen Datter. Det er i det hele besynderligt med jer Forældre. Altid søger I hos jeres Børn kun Aftrykket af jeres egen Personlighed; alt fremmed er af det onde. Men Ragna skal I ikke ynke. For hende indestaar jeg. Hun ejer noget af den heroiske Selvopofrelsesdrift, som vi nu mere end noget andet trænger til. For det er efterhaanden bleven lovlig billigt at være Frihedshelt hertillands. Det formelig lumrer En om Ørene med »Frisind« nu. Tænker du aldrig selv med en Smule Vemod tilbage paa den Tid, da Frihedsidealerne herhjemme skabtes af en lille Flok modige Mænd, der satte Liv og Ære ind paa den Sag? Indrøm i det mindste, at den friske Strøm fra de Dage er bleven svært plumret med Tiden . . . en bred og dorsk Rende med Tilløb allevegnefra . . . selv fra Hof og Præsteskab. Alt, hvad der er slimet og uhumskt og raaddent her i Landet, flyder nu sammen i den Bevægelse

som i en Kloak. (Rejser sig besværligt) Vi trænger til en alvorlig Borgerforskrækkelse, som igen gør det til halsløs Gerning at give sig i Frihedens Tjeneste. Og vi faar den ogsaa nok! Du vil selv komme til at opleve den! Der vil vokse en Ungdom op, der igen vil forstaa, at Friheden er en hellig Sag, som stadig kræver Blodvidner!

FRU NORDBY

Skal vi virkelig blive ved at lade os forhaane i vort eget Hus?

REKTOREN

Nej, det skal du vide, Otto, at var det ikke, fordi du er en syg og hjælpeløs Stakkel, taalte jeg ikke detteher!

OTTO KALL

Spar din Medlidenhed! Den er ikke ganske ægte. Og lad mig saa endnu blot sige dig dette: I har bildt jer ind — I brave, evangeliske Frihedsforpagtere! — at I havde faaet alle samfundsfarlige Længsler, al eventyrlig Kamplyst forsvarligt stækket herhjemme. I har hygget jer inde i jeres borgerlige Retskaffenheds-Idyl og trøstet jer med, at den nok skulde vare . . . i det mindste i denne Konges Tid. Men naar de Levende drømmer altfor saligt, aabner

Gravene sig, og Helvede slippes løs. Frihedens døde Helte og Martyrer, det hele blege, vilde Tog af fordømte Sjæle jager gennem Ungdommens Drømme og ægger de modige til ny Kamp og nye Eventyr . . . Det er vel netop de stakkels fredløse Djævles evige Bestemmelse.

JOMFRU ANDERSEN
(i Spisestuedøren)

Der er kommen en Vogn. Kusken siger, han skal hente nogen til Stationen.

OTTO KALL

Ganske rigtigt, — det er mig. Vil De være saa god at lade min Kuffert bringe ud. Smaatingene skal jeg selv tage.

JOMFRU ANDERSEN
(ser tvivlraadig fra den ene til den anden.)

REKTOREN

Gør, som der er bleven sagt!

JOMFRU ANDERSEN

Saa har jeg her et Brev til Rektoren.

REKTOREN

Læg det ind paa mit Bord.

JOMFRU ANDERSEN
(uvis)

Men det er fra —

REKTOREN
(afbryder utaalmodigt)

Læg det ind paa mit Bord og lad os være alene.

(Jomfru Andersen gaar over Scenen og ud ad Kontordøren.)

OTTO KALL

Jeg siger jer saa Farvel. Hils Ragna fra mig! For hende er jeg ganske tryg. Hende kuer I ikke. Jeg tager nu hjem for at dø i min egen Rede. Det vil ikke længer falde mig saa svært. Den værste Angst har Ragna taget fra mig. Jeg veed nu, at det bedste i mig vil leve efter mig — mit Had til jer og jeres Lige!

(Gaar mod Døren til Spisestuen.)

REKTOREN

Jeg har dog et Ord at sige dig, før du gaar — —

FRITS
(kommer i Hast fra Verandaen)

Er Far og Mor her?

REKTOREN OG FRU NORDBY
(samtidigt)

Hvad er der?

FRITS

Hvad er der med Ragna?

REKTOREN OG FRU NORDBY
(samtidigt)

Med Ragna?

FRITS

Jeg sidder derude i Haven. Saa ser jeg hende fare forbi paa Cycle. Hun saae saa forstyrret ud, — Haaret stod om hende. Skal hun rejse? Hun havde en Haandtaske paa Styret.

FRU NORDBY
(griber uvilkaarligt sin Mand i Armen — ser paa ham — hvisker hæst)

Haandtaske? ... Hvad skal det sige?

REKTOREN
(pludselig)

Det Brev! (Styrter ind i sin Stue og kommer efter nogle Øjeblikkes Forløb tilbage, hvid i Ansigtet) Flygtet!

FRU NORDBY
(som vaagnende; ude af sig selv)

Frits! Afsted efter hende! Skaf Politi! Det maa ikke ske!

FRITS

Umuligt — Mor! Jeg siger dig, hun kørte som en Rasende. Og til Stationen var det ikke. Jeg saae, hun kørte ud af Byen.

REKTOREN

Nej, Mor! Jeg forstaar det nu . . . her styrer stærkere Magter!

FRU NORDBY

Aa nej — det maa ikke være sandt — det maa ikke være sandt. Du, Gud i Himlen, hjælp mig dog! (Brister ud i en fortvivlet Hulken og synker ned ved Bordet. — — Der høres i lang Tid intet andet end hendes sønderrivende, hjærteskærende Graad.)

REKTOREN

(lægger Haanden paa hendes Hoved)

Klara! Min kære Ven! Nu gælder det at være rolig.

FRU NORDBY

(løfter Hovedet)

Aa, jeg har anet det hele ... jeg har jo set det komme. Jeg har i fem Aar ikke haft en rolig Time for Angst. Jeg har bedt til Gud. Jeg har tryglet ham om at skaane hende — (Lægger sig paany over Bordet i fortvivlet Graad.)

REKTOREN

(mod Otto Kall, der er bleven staaende ved Døren)

Ser du dit Offer? Glæder du dig ikke over dit Værk? Er det den Hævn, du har villet?

OTTO KALL

(med et sky Udtryk)

Jeg maa gaa. Vognen venter.

REKTOREN

Ja gaa — gaa! Og lad din Søsters Graad følge dig som vor sidste Forbandelse!

OTTO KALL

Nu skulde du ikke glemme din Sorg, Jørgen! At kunne græde Smerten ud — det er jeres Forret. (Gaar.)

FRITS

(bøjet over Moderen)

Stakkels lille Mor!

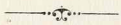

DET SCHUBOTHESKE FORLAG

HENRIK PONTOPPIDAN

HØJSANG

ILLUSTRERET AF N. P. MOLS

2. Oplag. Kr. 3,50 hft. 4,75 & 5,25 ib.

KIRKESKUDEN

ILLUSTRERET AF FRANTS HENNINGSEN

2. Oplag. Kr. 3,00 hft. 5,00 & 6,00 ib.

SANDINGE MENIGHED

ILLUSTRERET AF GERHARD HEILMANN

2. Udgave. Kr. 3,00 hft. 5,00 & 6,00 ib.

VILDT

ILLUSTRERET AF FRITZ SYBERG

2. Udgave. Kr. 3,00 hft. 5,00 & 6,00 ib.

ET ENDELIGT

2. Tusinde. Kr. 0,50 hft. 0,75 ib.

NATUR

Kr. 1,50. 2,75 ib.

H. H. THIELES BOGTRYKKERI, KØBENHAVN

HANSEN'S
BOGBINDERI
KØBENHAVN